

Begroting 2019

Gemeente Zeist

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3	5	BUDGETAUTORISATIE	48
2	BEGROTING 2019 IN HET KORT	4	6	VASTSTELLINGSBESLUIT	51
3	LEESWIJZER	5		BIJLAGEN	52
4	PROGRAMMA'S	7		1 Exploitatie per programma en toelichting op budgetten	52
	1 Openbare orde en veiligheid	7		2 Kaderstellende documenten per programma	67
	2 Fysieke leefomgeving	12			
	3 Economie	15			
	4 Onderwijs	18			
	5 Sport, cultuur en recreatie	21			
	6 Sociaal domein	25			
	7 Volksgezondheid en milieu	31			
	8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	35			
	9 Bestuur	38			
	10 Bedrijfsvoering	40			
	11 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	42			

INLEIDING

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2019. Dit is de eerste begroting die is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de nieuwe coalitie van VVD, GroenLinks, CDA en ChristenUnie/SGP. Het is de financiële vertaling van beleid dat in de voorgaande jaren is besloten en ontwikkeld. Dit gaat om ruim 150 miljoen euro. Samen met het Hoofdlijnenakkoord van de nieuwe coalitie vormt dat een belangrijke basis voor het financiële perspectief.

De besluitvorming over deze begroting valt nagenoeg samen met de besluitvorming over de 'Maaltijd van Zeist' in het najaar van 2018. We gaan in gesprek met de samenleving om aanvullingen, ambities én suggesties voor uitvoering op te halen. Die oogst voorzien we ook graag van financiële middelen.

In de afgelopen jaren is veel gerealiseerd in onze gemeente. Wegen en openbare ruimte zijn vernieuwd, woningen en gemeentelijke panden worden verduurzaamd, de lokale economie krijgt een impuls, initiatieven vanuit de samenleving – onder meer via de Z-battle – zijn gerealiseerd en er wordt geïnvesteerd in sportaccommodaties. De nieuwe zorgtaken zijn goed opgepakt met een hoge tevredenheid bij gebruikers van die zorg. En we investeren fors in projecten om mensen die dat niet zelfstandig kunnen te ondersteunen in het vinden van een baan.

De financiën van de gemeente Zeist zijn gezond en stabiel. Met elkaar – inwoners, bedrijven, organisaties, politiek en bestuur – werken we hard om te zorgen dat iedereen in Zeist de mogelijkheid heeft iets moois te maken van zijn of haar leven.

Dat betekent niet dat we rustig aan kunnen doen. Integendeel!

De wereld verandert. De maatschappelijke opgaven zijn vandaag de dag anders dan een paar jaar geleden, bijvoorbeeld waar het gaat om duurzame energie. Betrokken inwoners verwachten mee te kunnen praten over wat er speelt in Zeist en er is een grote diversiteit in

de perspectieven, ideeën en wensen. Of het nu gaat om ruimtelijke vraagstukken of om de ontwikkeling van de Cultuurvisie en de Brede Milieuvisie.

In het Hoofdlijnenakkoord 2018-2022 heeft de nieuwe coalitie medio mei 2018 ambities geformuleerd voor de komende vier jaar. Dat zijn ambities op hoofdlijnen.

Het is van belang om vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid de goede keuzes te maken en samen te werken aan een mooier in Zeist. Ook voor de toekomst. Over die keuzes voeren we in 'de Maaltijd van Zeist' met elkaar het gesprek. Zijn er aanvullingen op deze opgaven? Zijn er suggesties voor de uitvoering? 'We' zijn: de inwoners en ondernemers in Zeist, de maatschappelijke instellingen en partners, de gemeenteraad, het bestuur en de gemeentelijke organisatie.

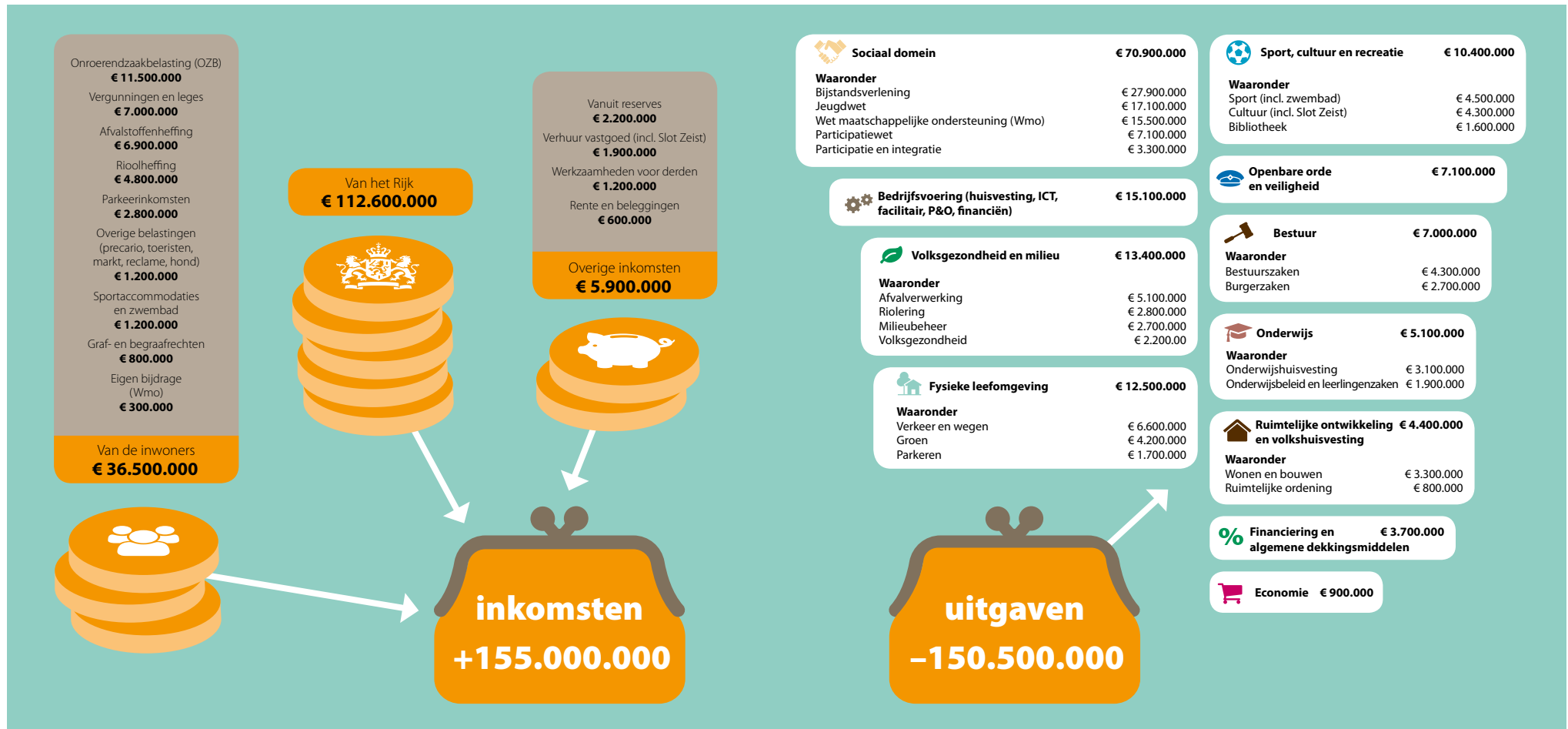
Het gaat daarbij om uitdagingen als: hoe kunnen we aan onze energievraag voldoen met duurzame energie tegen maatschappelijk aanvaardbare investeringen? Hoe versterken we de leefbaarheid in onze buurten? Hoe zorgen we voor kwetsbare inwoners? Hoe zorgen we dat iedereen kan meedoen in de samenleving, bijvoorbeeld via werk? Hoe creëren we een samenleving die sportief en cultureel bloeit? Hoe regelen we dat er voor iedereen een passende woning is?

Met het 'receptenboek' dat zo ontstaat, vullen we het Hoofdlijnenakkoord aan. Zo ontstaat het kompas voor de komende vier jaren in Zeist.

Ook de komende jaren blijven we met elkaar in gesprek, reflecteren we met elkaar op de dingen die we doen, op de manier waarop we dat doen en hoe we dat betalen. We zijn kritisch op onszelf en elkaar, staan open voor ervaringen en suggesties en we blijven leren. De Begroting 2019 is dienstbaar aan de ambities die we met elkaar hebben. Een ruggensteun voor het realiseren van de acties die bijdragen aan een fijn leven in Zeist.

Het college van burgemeester en wethouders

BEGROTING 2019 IN HET KORT

LEESWIJZER

De raad stelt via de begroting de kaders vast voor het komende jaar. In de voorliggende begroting is dat het jaar 2019. De begroting is niet louter een financieel document, maar bevat ook het te voeren beleid. De gemeente kent heel veel verschillende taken en ambities. We kunnen in een begroting (of jaarrekening) niet ingaan op alle details. Dus worden de belangrijkste taken en ambities genoemd.

De begroting 2019 bestaat uit twee delen. In deel 1 worden conform het [Besluit Begroting en Verantwoording \(BBV\)](#) de zogenoemde 3 W-vragen per programma beantwoord:

1. Wat willen we bereiken: de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten.
2. Wat gaan we daarvoor doen: de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken.
3. Wat gaat dit kosten: de raming van baten en lasten.

In deel 2 zijn verdere specificaties, van onder andere de financiële gegevens, opgenomen en de verplichte paragrafen. Beide delen vormen samen de Begroting 2019.

De cijfers in deze begroting zijn gebaseerd op al vastgesteld beleid. In programma 11 Financiering en algemene dekkingsmiddelen worden de uitgangspunten financieel beleid kort toegelicht.

De uitkomsten van De Maaltijd van Zeist zullen in het 1e kwartaal 2019 in een (financieel) document aan de raad worden voorgelegd. Na instemming door de raad worden de eventuele financiële consequenties via een begrotingswijziging in de cijfers verwerkt.

DEEL 1

Deel 1 start met een [inleiding](#). De inleiding geeft op hoofdlijnen weer waar de begroting over gaat. En hoe onze taken en ambities geplaatst kunnen worden binnen de huidige samenleving / context.

Na de inleiding volgt de [begroting 2019 in het kort](#). In één oogopslag is te zien waar het geld vandaan komt en waar het geld aan uitgegeven wordt. Vanuit deze pagina kan doorgeklikt worden naar de verschillende programma's (beleidsvelden) voor meer informatie.

In het derde hoofdstuk worden alle gemeentelijke taken besproken. Dit gebeurt conform de indeling in [programma's](#). Per programma wordt toegelicht wat we willen bereiken, wat we daarvoor gaan doen, en wat het gaat kosten. Zoals aangegeven kan deze beschrijving niet uitputtend zijn. Door een goede mix te maken tussen een toelichting op hoofdlijnen en specifieke doelen voor 2019 wordt toch een breed en volledig beeld gegeven. Conform het BBV zijn zowel de baten (opbrengsten) als de lasten (kosten) per programma opgenomen voor 2019. In bijlage 1 zijn zowel de baten als de lasten per programma opgenomen voor de jaren 2019-2022. Ter vergelijking zijn daar ook de realisatie 2017 opgenomen en de (gewijzigde) begroting 2018 (peildatum 1 augustus 2018).

In het hoofdstuk [budgetautorisatie](#) treft u de budgetten aan zoals de raad die kaderstellend autoriseert.

Daarna volgt het [vaststellingsbesluit](#).

Deel 1 sluit af met een aantal bijlagen:

1. Exploitatie per programma en toelichting op de budgetten.
2. Kaderstellende documenten per programma.

In bijlage 1 zijn zowel de baten als de lasten per programma opgenomen voor de jaren 2019–2022. Ter vergelijking zijn daar ook de realisatie 2017 opgenomen en de (gewijzigde) begroting 2018 (peildatum 1 augustus 2018). Conform het BBV wordt een toelichting op de budgetten gegeven.

In bijlage 2 zijn de kaderstellende documenten per programma opgenomen met een link naar de betreffende documenten.

■ DEEL 2

Deel 2 start met de verplichte paragrafen conform het BBV. Deze zijn bedoeld om inzicht te geven in zaken die in alle programma's (een beetje) spelen, zoals lokale heffingen en verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen). Deze paragrafen zijn (vak)technischer van aard en daardoor soms moeilijker te lezen. Het BBV schrijft de paragrafen voor en voor een belangrijk deel ook de inhoud ervan. We proberen deze zo helder mogelijk te schrijven.

Na de verplichte paragrafen volgt een verdieping op financieel technische onderdelen. Dit jaar betreft dit een specificatie van de begrote vermogenssituatie.

Deel 2 sluit af met een aantal bijlagen:

1. De bij ministeriële regeling vast te stellen beleidsindicatoren.
2. Een overzicht van de incidentele baten en lasten conform het BBV.
3. Een overzicht van de structurele onttrekkingen aan en stortingen in reserves conform het BBV.
4. Een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting loonkosten inclusief toelichting.
5. Reserves en voorzieningen per programma
6. Een aantal kerngegevens van Zeist.
7. De begrippenlijst.

Bijlage 1 heeft tot doel de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeentes te vergroten. Alle gegevens, m.u.v. de indicatoren behorende bij programma 10 "Bedrijfsvoering", zijn terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl.

Bijlage 2 en 3 zijn bedoeld om het inzicht in de financiële huishouding van de gemeente te verdiepen.

Bijlage 4 betreft een totaaloverzicht van de effecten van de actualisatie van de doorbelasting van loonkosten aan de producten / taakvelden.

Bijlage 5 geeft een overzicht van de reserves en voorzieningen per programma met kort het doel van de betreffende reserve/voorziening.

Bijlage 6 en 7 bieden uitleg en achtergrondinformatie voor de lezer, als daar behoefte aan is.

PROGRAMMA 1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Dit programma betreft een pilot voor een andere opzet, afgeleid van de methode Duisenberg.

PROGRAMMA 1						
VISIE	Vergroten van (het gevoel van) veiligheid in Zeist					
Doel/ maatschappelijk effect	1. Zorgen voor veilige buurten	2. Tegengaan van uitersten in de samenleving	3. Terugdringen high impact crime	4. Naleving van de drank- en horecawet	5. Crisisbeheersing	6. Brandweezorg
Belangrijkste activiteiten	<p>Jongeren horen erbij in onze samenleving. Zij moeten elkaar kunnen ontmoeten, ook in de openbare ruimte. Soms ervaren mensen overlast van jongerengroepen. We blijven inzetten op het voorkomen van overlast o.a. via project 'Aan de voorkant', waarmee we willen voorkomen dat mensen, met name jongeren, afglijden door ze eerder in beeld te hebben. We hebben daarbij extra aandacht voor jongere kinderen 7-10 jaar (bv. preventiegesprekken over grensoverschrijdend gedrag en criminaliteit op scholen).</p>	<p>Voorkomen van radicalisering door vroegsignalering (herkennen en handelen): trainingen aan frontlijnwerkers veiligheidspartners (CJG, wijkteams, sociaal teams, leerplicht), en ook aan docenten VO en PO. Wat we in 2017 en 2018 hebben geïnvesteerd, blijven we borgen door warme contacten met de instellingen. Extra aandacht voor professionalisering en positionering van het sociaal domein op dit thema; zorg en veiligheid moeten elkaar goed aanvullen. Hierin gaan we samenwerken met een aantal gemeenten in de regio.</p>	<p>Verder terugdringen zware misdrijven, zoals geweldsdelicten en (woning-) inbraken door voortzetten en verder professionaliseren van bv. persoonsgerichte aanpak, preventiegesprekken, toepassen huisverboden, inzet camera's in uitgaansgebieden, mobiele ANPR, Mobeye, Keurmerk Veilig Ondernemen West.</p> <p>Terugdringen van ondermijnende criminaliteit: aan de hand van de op te leveren ondermijningsbeelden (Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) in 2018) gaan we in eerste</p>	<p>Verder verbeteren schenken en verkoopgedrag ondernemers en sportverenigingen aan 18minners: we continueren de verhoogde inzet van BOA's (samen met Utrecht), o.a. via preventiegesprekken met alcoholverstrekkers en het uitvoeren van (omgevings)controles.</p> <p>In 2019 voeren we een 5e jongproefonderzoek uit om schenken- en verkoopgedrag blijvend te monitoren. Positief gedrag benoemen, sanctioneren waar nodig; naming & shaming.</p>	<p>Piketfunctionarissen zijn opgeleid en getraind op het juiste niveau. Alle functies zijn bezet. Extra aandacht voor proces Nafase. We voldoen aan de norm voor levering van regionale piketfunctionarissen.</p> <p>Inwerkprogramma + uitvoering Opleiding/training/oefentraject (OTO) crisisbeheersing voor het nieuwe college, om te zorgen dat de collegeleden goed zijn uitgerust om hun rol te vervullen tijdens een crisis.</p>	<p>Faciliteren/ondersteunen verbinding brandweer met samenleving (roadshow, open dag, uitrol activiteiten rond stimulerende brandpreventie, zichtbaarheid posten Den Dolder en Zeist).</p> <p>Lopend: bijdragen aan uitwerking beleidsplan VRU 2020-2023 op basis van regionaal risicoprofiel (opgesteld in 2018).</p>

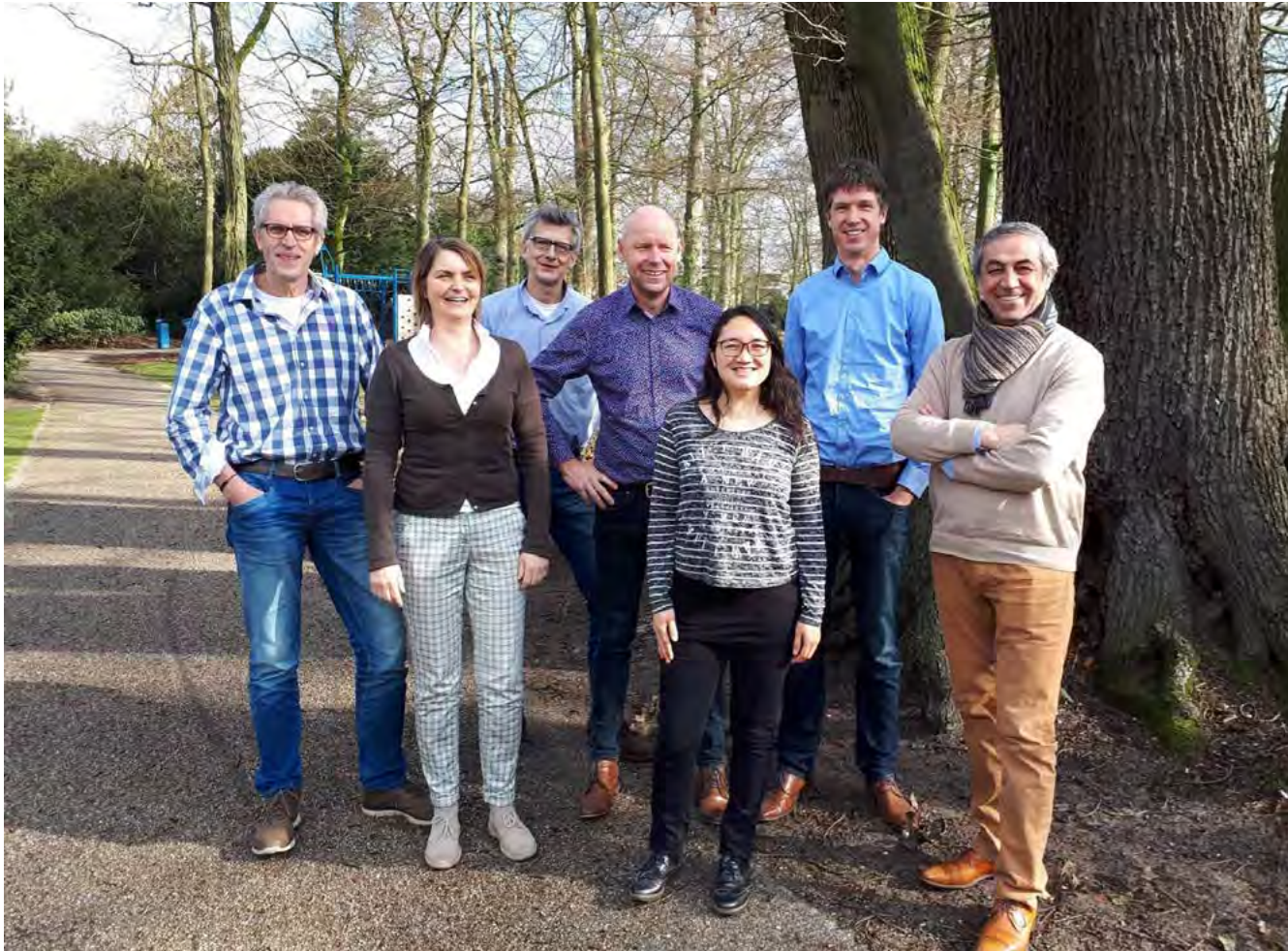
PROGRAMMA 1 (VERVOLG)

Doel/ maatschappelijk effect	1. Zorgen voor veilige buurten	2. Tegengaan van uitersten in de samenleving	3. Terugdringen high impact crime	4. Naleving van de drank- en horecawet	5. Crisisbeheersing	6. Brandweezorg
<p>Belangrijkste activiteiten (vervolg)</p>	<p>Aanscherpen houding en gedrag van professionals in de wijken (politie, boa's, wijkteam, sociaal team): maak/versterk persoonlijk contact, wees ogen en oren in de wijk en acteer daarop.</p> <p>We benutten kennis en kunde van inwoners en stimuleren burgerkracht en onderlinge betrokkenheid (gebruik Whatsappgroepen, inzet Waaks, Burgernet, stimuleren aangiftebereidheid etc.).</p> <p>Continu aandachtspunt is de privacygevoeligheid; convenanten zijn voor 2019 aangepast en 'AVG-proof' gemaakt (in elk geval voor PGA, jongerenaanpak) en alle professionals weten hoe hiermee om te gaan en handelen ernaar.</p> <p>We gaan buurtgerichte (wijkniveau is te breed), meer specifieke analyses maken van de objectieve en beleefde veiligheid.</p>	<p>Doorgaan met casusgerichte aanpak (justitieel én zorg).</p> <p>Handelingsperspectief bij terugkeerders: ketengerichte aanpak in uitvoering (i.s.m. Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en Raad voor de Kinderbescherming).</p>	<p>instantie regionaal met het bedrijfsleven om tafel om signaleringskunde en meldingsbereidheid te verhogen. Ons juridisch instrumentarium is daartoe op orde. Daarnaast onderzoeken we of het werkveld Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob) uitgebreid kan worden naar omgevingsvergunningen, subsidies en aanbestedingen. Daarnaast continueren we het gemeentelijk signaleringsoverleg, ook t.b.v. bewustwording bij collega's en partners.</p> <p>We hanteren een zero-tolerancebeleid t.a.v. het hinderen van werkzaamheden door overheids-/publieksfunctionarissen; we vergroten de aandacht hiervoor bij interne organisaties (gemeente én partners) en benutten de middelen t.b.v. Veilige Publieke Taak.</p>	<p>Overlastgevend gedrag door alcoholgebruik willen we terugdringen onder meer door het aanschrijven van ordeverstoorers, waarschuwingsbrieven van de burgemeester, gesprekken met ouders, benutten van HALT en opleggen van gebiedsverboden.</p> <p>De pilot flexibele sluitings-tijden Tweede Dorpsstraat is in juli jl. stopgezet. Het beoogde effect (vermindering geluidsoverlast voor omwonenden in de late nacht door uitgaanspubliek) is niet gehaald. De overige acties binnen het verbetertraject Tweede Dorpsstraat zijn uitgevoerd en/of worden vooralsnog voortgezet.</p> <p>Uitvoeren nieuw preventie- en handhavingsplan 2019-2022 (Q4 2018 in raad). Hierbij betrekken we, naast de alkoholschenkers, ook jongeren en ouders.</p>	<p>Betrekken van externe partners zoals corporaties, scholen bij voorbereiding op incidenten/crises.</p>	

PROGRAMMA 1 (VERVOLG)						
Doel/ maatschappelijk effect	1. Zorgen voor veilige buurten	2. Tegengaan van uitersten in de samenleving	3. Terugdringen high impact crime	4. Naleving van de drank- en horecawet	5. Crisisbeheersing	6. Brandweezorg
Belangrijkste activiteiten (vervolg)	Dat vraagt om meer persoonlijk contact tussen professionals en bewoners op buurt-niveau. Doel is om beter begrip te krijgen van de veiligheidsbeleving in de buurt en gericht te kunnen interveniëren en inwoners handelingsperspectief te kunnen geven.					
Partners	Inwoners, wijkagenten, OM, wijkboa's, jongerenwerkers, onderwijs, sociaal team	CJG, Veilig Thuis, Samen Veilig, Raad voor de Kinderbescherming, politie, OM, reclassering, veiligheidsdiensten, onderwijs, maatschappelijke organisaties, religieus culturele organisaties, RSD, UWV, jongerenwerk en zorgpartijen	Politie, wijkteam, sociaal team, CJG, Veilig thuis, woningbouwcorporaties, penitentiare inrichtingen, reclassering, RIEC, OM, ondernemers	Boa's, horeca ondernemers, sportverenigingen, para-commerciële instellingen, scholen, jongerenwerk, jongeren, ouders, GGD en Trimbos	VRU	VRU
Kpi's*	Aantal deelnemers Waaks (ca 330 in 2018 naar 350 in 2019) en Burgernet (4800 in 2018 naar 5000 in 2019) uitbreiden Aantal bij de gemeente bekende Whatsappgroepen uitbreiden (50 in 2018 naar 55 in 2019) v	Intervisiegroep docenten VO/PO komt aantal keer bij elkaar; als gemeente nemen we hierin het initiatief Scholen blijven stimuleren onderwerp op te nemen in curriculum v	Totaal aantal misdrijven: daling met 16,2% t.o.v. eind 2015 (3344 eind 2016 naar 2803 eind 2019) Woninginbraken: daling naar 275 eind 2019 Bedrijfsinbraken: daling naar 100 eind 2019 v	Naleving Drank- en horecawet: 70%	Zie begroting VRU	Zie begroting VRU

PROGRAMMA 1 (VERVOLG)						
Doel/ maatschappelijk effect	1. Zorgen voor veilige buurten	2. Tegengaan van uitersten in de samenleving	3. Terugdringen high impact crime	4. Naleving van de drank- en horecawet	5. Crisisbeheersing	6. Brandweezorg
Kpi's* (vervolg)	N.B. vanwege de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) moeten we rekening houden met een aantal afvallers (iedereen moet aangeschreven worden en akkoord gaan met blijven-de registratie door de gemeente)		Geweldsmeldingen: daling naar 375 eind 2019 Autoinbraken: daling naar 300 eind 2019 Fietsdiefstallen: daling naar 260 eind 2019			
* In het Veiligheidsplan 2016-2019 is de doelstelling 'daling van het aantal misdrijven 4,2% per jaar'. De begroting voor 2019 beschrijft voor programma 1 het laatste jaar van het IVP. In 2016 was een daling van het totaal aantal misdrijven 7%. Ook in 2017 was er een daling van 7%. De doelstelling voor de IVP periode 2016-2019 is nu al bijna gehaald. We passen de doelstellingen niet aan en maken eind 2019 de balans op. Uiteraard is het streven dit nog te verbeteren.						
Euro's directe kosten personeelslasten kapitaallasten	totaal Collegeproduct 120 Openbare orde en veiligheid (kosten boa's, buro Halt, wijkteams, veiligheidsplan, dierenambulance, dierentehuis, wacharts, ombudsman)	1.967.000 709.000 1.245.000 13.000			Collegeproduct 110 Crisisbeheersing en brandweer	Collegeproduct 110 Crisisbeheersing en brandweer

De wijkmanagers, voor velen een bekend gezicht in de wijk.

TOPICS PROGRAMMA 1

■ **Kaderstellende documenten**

■ **Verbonden partijen**

- VeiligheidsRegio Utrecht (VRU)
- > Zie verder de paragraaf *Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting.*

■ **Beleidsindicatoren**

- Winkeldiefstal
- Diefstal uit woning
- Gewelddsmisdrijven
- Vernieling en beschadiging
- Verwijzingen Halt
- Hardekern jongeren
- > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.

■ **Investeringen**

- Brandweerpost Den Dolder

■ **Reserves en voorzieningen**

- Egalisatiereserve FLO (oud) brandweer
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

PROGRAMMA 2 FYSIEKE LEEFOMGEVING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Een combinatie van een goede inrichting, het juiste gebruik en goed beheer van de fysieke leefomgeving leidt tot een prettige, schone en veilige leefomgeving. Inwoners, ondernemers en bezoekers ervaren dagelijks de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. En dat gaat verder dan alleen het beheer en onderhoud. Ook het gebruik en de inrichting bepalen in belangrijke mate of men zich prettig voelt. Daarom willen we verder met het proces hoe we beheer, inrichting en gebruik van de fysieke leefomgeving beter op elkaar kunnen afstemmen en hoe we de samenleving meer en eerder kunnen betrekken bij de inrichting en het onderhoud van de fysieke leefomgeving. Zo dat ook aan de subjectieve beleving van de omgeving vormgegeven kan worden.

We willen meer buurt- en wijkgericht werken. De basis is het integraal meerjarenprogramma dat inzicht geeft in welke wijken en buurten de komende jaren onderhouds- en vervangingswerkzaamheden noodzakelijk zijn vanuit technisch perspectief. Hiermee kunnen we tijdig het gesprek aangaan met buurten en wijken, organisatie en politiek, over de ambities, wensen en uitdagingen die er zijn, die een relatie hebben met de leefomgeving.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan verkeer, groen, duurzaamheid, de beweegvriendelijke omgeving en sociale veiligheid. Zo proberen we zoveel mogelijk wensen en belangen met elkaar te verenigen. Ook de betrokkenheid van de bewoners met hun buurt wordt vergroot. Dit past binnen ons streven voor meer lokale democratie, de samenleving aan zet.

Mobiliteit is een voorwaarde voor persoonlijke ontwikkeling, voor werk, voor opleiding, maar ook voor sport, cultuur en recreatie en natuurlijk voor persoonlijk contact en voor het vestigingsklimaat van het bedrijfsleven. De komende jaren zal de mobiliteitsvraag in Zeist en de regio flink gaan toenemen. Tegelijkertijd gaat de manier waarop we ons vervoeren veranderen. Als we niets doen gaat Zeist vastlopen, zullen kernen minder goed bereikbaar worden, komt de gezonde leefomgeving onder druk te staan, en gaat de verkeersonveiligheid toenemen. De opgave voor ons is er in gelegen goed in te spelen op deze veranderingen teneinde Zeist leefbaar, veilig en bereikbaar te houden. Ook is het van belang na te denken hoe we een bijdrage kunnen leveren aan duurzame mobiliteit zodat ook voor toekomstige generaties Zeist en omgeving leefbaar blijft.

TOPICS PROGRAMMA 2

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- Coöperatie ParkeerService (CPS)
- > Zie verder de paragraaf *Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting*.

Beleidsindicatoren

- Verkeersongevallen met een motorvoertuig
- Overige vervoersongevallen met een gewone fietser
- > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.

Investeringen

- Parkeerinstallaties garages

Reserves en voorzieningen

- Reserve bomenfonds
- Reserve onderhoud openbare ruimte SFI/VIS
- Reserve vervangingsinvesteringen openbare ruimte SFI/VIS
- Reserve fietstunnel Den Dolder
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

■ WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

■ Participatie

- Programmatisch werken is een hulpmiddel om de inwoners beter te betrekken bij de projecten in de fysieke leefomgeving. Het programmatisch werken wordt vertaald in een uitvoeringsprogramma dat een financiële component kent (het SFI/VIS).
- In 2019 starten we met de uitvoering van een tweetal integrale projecten in Nijenheim en Couwenhoven als resultaat van de in 2018 opgestarte pilots.

We borgen het groene karakter van Zeist

■ Groen en duurzaam

- We borgen het groene karakter van Zeist (natuur, bomen, groenstructuur, buitengebied) en versterken de biodiversiteit door bewuste soortkeuze en selectief beheer. Bijvoorbeeld door te kiezen voor bij- en vlindervriendelijke beplanting, aanplant van inheemse boomsoorten, bloemrijke vaste planten borders en bollen.
- In 2019 worden opnieuw boomvervangingsprojecten uitgevoerd, voortvloeiend uit het in 2016 vastgestelde Lange Termijn Bomenbeheerplan (delen van de Paltzerweg, Oude Postweg, Potterlaan, en pilot Couwenhoven).
- We faciliteren openbare oplaadlocaties voor elektrische auto's en stimuleren het gebruik van deelauto's.
- De in 2018 ingeslagen weg om verouderde armaturen vervroegd te vervangen door duurzame LED-armaturen krijgt in 2019 een vervolg. In 2018 onderzoeken we de besparingsmogelijkheden, dus welke armaturen voor vervanging in aanmerking komen. We kunnen besparen op zowel energie(verbruik) als onderhoudskosten, omdat de vervangingsfrequentie bij LED lager ligt.

■ Mobiliteit en veiligheid

- We zien de mobiliteitsvraagstukken ook in regionaal verband. Vandaar onze samenwerking met vele Utrechtse gemeenten in de U10.
- De vernieuwing van het centrum kan consequenties hebben voor de verkeersstromen in de omliggende wijken en buurten. In overleg met de bewoners voeren

OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT)RECREATIE

(BEDRAGEN X € 1.000)

Baten	20
Lasten	4.224
Saldo	-4.204

Zeist telt steeds meer oplaadlocaties voor elektrische auto's

VERKEER EN WEGEN

(BEDRAGEN X € 1.000)

Baten	620
Lasten	6.593
Saldo	-5.973

we op basis van de wijkverkeersplannen in Lyceumkwartier, Wilhelminapark en Jagerlaan e.o. de nodige verkeers-maatregelen uit.

- Het gedeelte tussen de Dolderseweg en de Tolhuislaan van de Paltzerweg in Den Dolder is aangemerkt tot provinciale snelfietsroute en wordt in 2019 als zodanig ingericht. Tegelijkertijd wordt onderhoud uitgevoerd zodat deze verbinding zowel kwalitatief als qua inrichting op orde is.
- Samen met de buurgemeenten en de Provincie Utrecht gaan we het smalle fietspad langs de Traayweg tussen de Woudenbergsesweg en de A12 vervangen door een breder en comfortabel nieuw fietspad.
- Er komt een rotonde bij de aansluiting met de Austerlitzweg en er wordt onderzocht hoe de aansluiting van de KNVB op de Woudenbergsesweg moet plaatsvinden. De voorbereidingen vinden nu plaats. In 2019 starten naar waarschijnlijkheid de werkzaamheden. De provincie is als eigenaar verantwoordelijk.

- We blijven alert op ontwikkelingen, mogelijkheden en optimalisaties die kostenbesparend werken en of positief zijn voor de parkeerbeleving waarbij we gelijkmatig groeien naar een kostendeckende parkeerexploitatie. De bedrijfsvoering van de coöperatie Parkeerservice is weer op orde. We zullen dit als lid kritisch blijven volgen.
- In 2019 gaan we onderzoeken welke van de in het Gemeentelijk Verkeer- en Vervoer Plan (GVVP) voorgestelde routes in Zeist in aanmerking komen om te worden ingericht als fietsstraat. Dat betekent dat we de straat zo inrichten dat de fiets ruim baan krijgt en de auto te gast is. De locatie van deze fietsstraten wordt na onderzoek en in afstemming met de bewoners bepaald.

PARKEERBELASTING	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	2.775
Lasten	0
Saldo	2.775

PARKEREN	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	0
Lasten	1.697
Saldo	-1.697

PROGRAMMA 3 ECONOMIE

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Een vitale economie draagt bij aan een goed leven in Zeist. Er is werk voor mensen, de welvaart neemt toe en er is ruimte om te investeren in maatschappelijke voorzieningen op het vlak van onder meer veiligheid, duurzaamheid en sociale zekerheden. Op lokaal niveau is de betekenis van een vitale economie ook zichtbaar in de financiële ondersteuning van het verenigingsleven en de aanwezigheid van goede voorzieningen, zoals winkelcentra.

We willen dat Zeist een aantrekkelijke gemeente is met goede vestigingslocaties voor bedrijven en een uitstekende bereikbaarheid voor alle vervoersmiddelen. Ook willen wij dat Zeist beschikt over een aantrekkelijk en leefbaar centrum. Daarbij staat de ondernemer centraal. We laten de ondernemer ondernemen. Onze rol is het aanjagen van ontwikkelingen, het verbinden van bedrijven en instellingen, netwerken, kennis en initiatieven delen en zorgen dat aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan om goed te kunnen ondernemen.

ACTUALITEIT

De verwachting is dat zowel de economie, als de mobiliteit en het aantal inwoners in Zeist de komende jaren flink gaan

toenemen. We hebben de opgave deze groei goed in te passen binnen de wens om de leefbaarheid in Zeist verder te verbeteren. Dat vraagt aandacht voor de wijze waarop we de bereikbaarheid van Zeist willen verbeteren, hoe we om willen gaan met onze bedrijventerreinen en kantoorlocaties, hoe we de woonopgaven zien vanuit dit perspectief, etc. Een belangrijke basis voor deze opgave is gelegd in het Economisch Kompas uit 2018. In de realisatie van de opgave leggen we de nadruk op de twee vleugels van de Zeister economie. De eerste is de groene vleugel, waarin prettig wonen en recreëren centraal staan. Daarnaast kiezen we voor de vleugel van bedrijvigheid die in verbinding staat met het Utrecht Science Park (USP) op de thema's gezondheidszorg, duurzaamheid en ICT.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

De inzet op economie komt voort uit het Economisch Kompas dat begin 2018 door de raad is vastgesteld. De acties in 2019 zijn een voortzetting en uitwerking van de koers van het Economisch Kompas.

Wervend vestigingsklimaat

- In 2018 loopt een onderzoek naar werklocaties in Zeist. Dit levert een 'kanskaart' op die de kansen voor de diverse werklocaties aangeeft. Met deze kaart kunnen we vragen vanuit de markt sneller en beter beantwoorden. Dit draagt bij aan vestiging van nieuwe bedrijven in Zeist, wat positief is voor de werkgelegenheid, zowel direct als indirect.

TOPICS PROGRAMMA 3

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- Geen

Beleidsindicatoren

- Vestigingen
  - Functiemenging
- > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.

Investeringen

- Geen

Reserves en voorzieningen

- Geen

ECONOMISCHE ONTWIKKELING	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	0
Lasten	746
Saldo	-746

ECONOMISCHE PROMOTIE	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	320
Lasten	0
Saldo	320

- Met dit onderzoek kunnen we Zeist als vestigingsplaats gerichter promoten. Wij intensiveren de contacten met partijen in de markt voor bedrijfshuisvesting. Op deze manier kunnen we eerder kansen zien en benutten.
  - Wij werken een duidelijke profilering van Zeist uit. Hierbij sluiten we aan bij de kansen die uit het onderzoek naar werklocaties komen en de thema's waarop Zeist met de regio inzet: Groen, Gezond, Slim en Gastvrij. Deze kansrijke sectoren staan centraal in onze acquisitie van nieuwe bedrijven. Via evenementen en beurzen (o.a. Provada) en door contacten met organisaties als Invest Utrecht, USP, Economic Board Utrecht, de provincie en de omliggende gemeenten.
  - We benutten onze kansen geboden door vrijkomende (grote) werklocaties, de aangetrokken markt voor bedrijfshuisvesting, en de snelle groei van het USP, waardoor een toenemende ruimtevrage in Zeist ontstaat. Een onderdeel van deze ruimtevrage komt voort uit de komst van de EMA naar Amsterdam. Utrecht verwacht hiervan een spin-off in de regio, onder andere voor werklocaties met labruimte. Bij vrijkomende grote werklocaties wordt eerst gekeken of en hoe deze als 'nieuwe' werklocaties weer op de markt kunnen komen, voordat eventuele transformatie in beeld komt. De aanbevelingen uit het onderzoek naar werklocaties zijn hierbij leidend.
  - Een goede bereikbaarheid is essentieel voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Wij zoeken actief contact met het bedrijfsleven om hun mobiliteitsvraag te achterhalen en hier samen mogelijkheden voor te verkennen en oplossingen te vinden.
  - We maken bedrijvenlocaties veiliger en beter bereikbaar voor zowel auto, fiets als OV. Daarnaast bieden we ruimte voor de ontwikkeling van nieuwe, moderne werklocaties waar werk en ontmoeting kunnen plaatsvinden.
  - In de nieuwe centrumorganisatie Hart van Zeist werken we met vastgoedeigenaren, winkeliers en horeca aan het creëren van een aantrekkelijke plek om te ondernemen. Dit leidt tot een betere benutting van het bestaande vastgoed, meer bezoekers en meer evenementen.
  - We geven snel duidelijkheid over het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor bedrijven. Met partijen die veelvuldig evenementen organiseren, investeren we in de optimalisatie van de samenwerking om in Zeist de evenementen op een veilige, levendige en aantrekkelijke manier te laten plaatsvinden.
- **Innovatief partnerschap centraal**
- We zetten een strategische samenwerking op het gebied van zorg en gezondheid op. Met o.a. de gemeente Utrecht, USP, en andere partijen in de regio. Daarin maken we afspraken over het aantrekken en vestigen van bedrijven, werken we samen met het bedrijfsleven, en realiseren we crossovers met andere sectoren.
  - In 2019 intensiveren wij het accountmanagement. Dit doen we door proactief bedrijven te bezoeken. Zo kunnen we sneller kansen signaleren en oppakken.

Bijvoorbeeld op het vlak van uitbreiding, werkgelegenheid, verduurzaming en verplaatsing. Ook achterhalen wij hiermee eerder knelpunten die we dan sneller kunnen oplossen. Dit is bovendien positief voor het algehele ondernemersklimaat.

- Met het georganiseerd bedrijfsleven in de regio (Q4) werken we aan het vergroten van lokaal inkopen. Zowel van gemeente bij het lokale bedrijfsleven, als het lokale bedrijfsleven onderling. In de interne organisatie vergroten we de bewustwording van het belang van lokaal inkopen. Met het bedrijfsleven werken we via het opzetten van een database aan het vergroten van de vindbaarheid van lokale bedrijven.
- Wij vinden netwerkvorming van ondernemers belangrijk. Door netwerkvorming wortelen bedrijven sterker in Zeist. Ondernemersvereniging Zakelijk Zeist Onderneemt (ZZO) neemt hierbij een belangrijke plaats in. Wij houden korte lijnen met het bestuur van ZZO en zijn themakamers. Via structureel overleg halen we input van ondernemers op over economische thema's en binden we ondernemers aan lokale en/of maatschappelijke thema's. Een specifiek voorbeeld is het faciliteren van het Keurmerk Veilig Ondernemen op bedrijventerreinen. Op dit moment zijn er keurmerken voor Zeist-West en Fornhese.
- We vergroten de betrokkenheid van de grotere werkgevers bij de gemeente. Enerzijds door het accountmanagement en daarnaast door het organiseren van

specifieke bijeenkomsten voor deze groep rond bepaalde thema's. In 2019 organiseren we minimaal vier themabijeenkomsten. De thema's worden in overleg met ondernemers bepaald. Mogelijke thema's zijn: crossovers tussen zorg en ICT, verduurzaming van de bedrijfsvoering, verbetering van de bereikbaarheid van werklocaties, en innovatie.

- Ook voor startende bedrijven en ZZP-ers willen we toegankelijk en zichtbaar zijn als gemeente. Dit doen we door het organiseren van themabijeenkomsten en het actief benaderen van startende en nieuwe bedrijven.
- Sterkere netwerkvorming in kansrijke sectoren als Health & Life Sciences, Financiële en Zakelijke Dienstverlening, ICT en Vrijtijdseconomie. Het gaat dan om het verbinden van bedrijven in diverse sectoren (kansrijke crossovers), het verbinden van kleine, innovatieve bedrijven aan grotere, gevestigde bedrijven en het koppelen van het bedrijfsleven aan maatschappelijke opgaven.
- Via het accountmanagement helpen we ook bedrijven verder die een tekort ervaren aan goed opgeleid (technisch) personeel. Dit doen we door het inzetten van ons eigen netwerk en hen te verbinden met onderwijsinstellingen. Daarnaast stimuleren we een gericht bijscholingsprogramma voor werklozen voor deze sectoren. Op deze manier kunnen we ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en schoolverlaters kansen bieden.

■ Samenwerking

- We zitten in een economisch sterke regio. Samenwerking en complementariteit zijn essentieel voor economische kracht. Diverse uitdagingen met betrekking tot het ondernemersklimaat kunnen we niet zelf(standig) oppakken. Denk hierbij aan bereikbaarheid, maar ook aan promotie en profilering. De inzet van Healthy Urban Living van de regio/U10 sluit wat dit betreft goed aan op onze ambities. Wij intensiveren het contact met het USP en de gemeente Utrecht. De overloop vanuit het USP biedt kansen voor ons, onder andere voor het aantrekken van nieuwe bedrijven, maar ook bij het versterken van netwerken.

■ Aantrekkelijk woon-, werk en recreatieklimaat

- We investeren in goede voorzieningen die passen bij een goed werkklimaat. Denk daarbij aan goede woningen, goede scholen, een goed sport- en cultuuraanbod, goede bereikbaarheid, een goed milieu en state-of-the-art ICT-voorzieningen, inclusief een open glasvezelnetwerk. Eind 2019 hebben de inwoners van het buitengebied een aanbod ontvangen voor een open glasvezelverbinding. Afhankelijk van onderhandelingen in 2018, kan in 2019 gestart worden met de aanleg van een open glasvezelnetwerk in heel Zeist.
- Het centrum is een belangrijk visitekaartje. Met winkeliers, horeca- en vastgoedeigenaren werken we verder aan het versterken van het centrum en hiermee aan het voorzieningenniveau voor inwoners en bezoekers.

Dit doen we door het stimuleren van evenementen door winkeliers, horeca en de maatschappelijke en culturele partners.

- In 2018 is een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstvisie van de warenmarkten in Zeist. In het najaar 2018 zal een evaluatie plaatsvinden met betrekking tot de verplaatsing van de warenmarkt. Aan de hand van deze twee documenten zal een voorstel gedaan worden voor een toekomstbestendige warenmarkt in Zeist. De uitwerking hiervan zal in 2019 plaatsvinden.

De warenmarkt in Zeist

BEDRIJFSLOKET EN -REGELINGEN	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	104
Lasten	139
Saldo	-35

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Goed onderwijs is de sleutel tot persoonlijke groei. Het geeft (jonge) kinderen, jongeren en volwassenen de kans om zich te ontwikkelen en te vormen tot actieve, zelfstandige en gewaardeerde deelgenoten aan de samenleving. Daarnaast is goed onderwijs ook de basis voor maatschappelijke en economische ontwikkeling. Wij willen onderwijskansen vergroten door samen met het onderwijs te zorgen voor een doorgaande schoolloopbaan en de taalvaardigheid bij jonge kinderen te verhogen. Ook willen we schooluitval en thuiszitten zowel bestrijden als voorkomen. Daarnaast willen wij dat onderwijs en jeugdhulp voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben beter op elkaar aansluit.

Wij delen deze ambitie met het onderwijs en willen dit samen realiseren. Tegelijkertijd hebben we hierin ieder onze eigen verantwoordelijkheden, besturen en financiële middelen. Op bestuurlijk niveau stemmen we daarom af op lokaal en regionaal niveau.

ACTUALITEIT

- Het kabinet heeft in het regeerakkoord een extra investering in de verruiming van het aanbod van voorschoolse educatie aangekondigd. Met scholen gaan wij het gesprek aan over plaatsingsbeleid

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Alle kansen bieden voor onderwijs op alle niveaus en voor iedereen

- In de voor- en voerschoolse periode zoeken we naar de juiste begeleiding voor het jonge kind, om daarmee de doorstroom naar het (passend) onderwijs al in te zetten. We zetten ontwikkelingsgerichte programma's in en als er passende ondersteuning nodig is, dan vindt deze zoveel mogelijk plaats op de reguliere opvang. Ouders worden hier nauw bij betrokken.
- In 2019 gaan we de gezamenlijke ambities met schoolbesturen herijken in de Lokale Educatieve Agenda Zeist. In de afgelopen vier jaar is de samenwerking voor de ondersteuning van kinderen op de werkvloer geïntensiveerd. Onze inzet is om ook op bestuurlijk niveau de samenwerking te optimaliseren om ons gezamenlijk in te zetten voor goed onderwijs en goede (gemeentelijke) voorzieningen voor de leerlingen die dat echt nodig hebben.
- Niet alle leerlingen kunnen naar de school van hun eerste keuze omdat er een beperkt aantal plaatsen op een school zijn. Ouders, met name degene die nieuw in Zeist komen wonen, spreken de gemeente hierop aan.

TOPICS PROGRAMMA 4

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- Stichting Openbaar Onderwijs Rijn- en Heuvelland
- Stichting Openbare Scholengemeenschap Schoonoord
- > Zie verder de paragraaf *Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting*.

Beleidsindicatoren

- Voortijdige schoolverlaters
- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.

Investeringen

- Geen

Reserves en voorzieningen

- Reserve huisvesting onderwijs
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN

(BEDRAGEN X € 1.000)

Baten	346
Lasten	1.895
Saldo	-1.594

Ondanks dat het een bevoegdheid is van scholen, willen wij met scholen in gesprek over plaatsingsbeleid.

■ Jeugdhulp en ondersteuning vanuit het onderwijs is aanwezig in de school en peuteropvang

- In 2019 werken we aan verdere versterking van de samenwerking tussen het onderwijsveld en jeugdhulp zodat wij onze leerlingen samen met het onderwijs zo goed kunnen ondersteunen als er sprake is van een jeugdhulpvraag. Dit doen we door de werkwijze uit pilots, die gericht zijn op meer preventie en samenwerking binnen scholen, breder in te zetten op meer scholen. Ook is er door de samenwerkingsverbanden van het onderwijs en de vijf gemeenten uit de regio een gezamenlijk hoofdstuk geschreven als input voor de ondersteuningsplannen van het onderwijs en het beleidskader jeugdhulp van de gemeenten. Hier komen een aantal gezamenlijke acties uit naar voren.
- Leerlingen en ouders kunnen jeugdhulp vanuit de gemeente en ondersteuning van de scholen krijgen als er problemen zijn. Wij willen dit zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten. Om ervoor te zorgen dat leerlingen zo snel mogelijk de juiste (jeugd)hulp krijgen heeft iedere school en peuteropvang een contactpersoon bij het Centrum Jeugd en Gezin (school CJG-er). Zij zijn een aantal uren per week aanwezig op de peuteropvang en in de school en kunnen meedenken met begeleiders, leerkrachten, intern begeleiders en zorgcoördinatoren.

Ook zijn zij beschikbaar voor ouders en leerlingen. Daar waar leerlingen uit andere gemeenten afkomstig zijn, wordt er waar nodig contact gelegd met het CJG/lokale team van de woongemeente van de betreffende leerling. Een aantal keren per jaar zijn school CJG-ers aanwezig op bijeenkomsten met basisscholen (intern begeleiders en directeuren) om de samenwerking te bespreken en preventie en samenwerking verder te versterken.

Iedere school heeft een eigen contactpersoon bij het CJG

■ Samen zorgen wij voor een doorgaande schoolloopbaan en instroom naar werk voor onze leerlingen

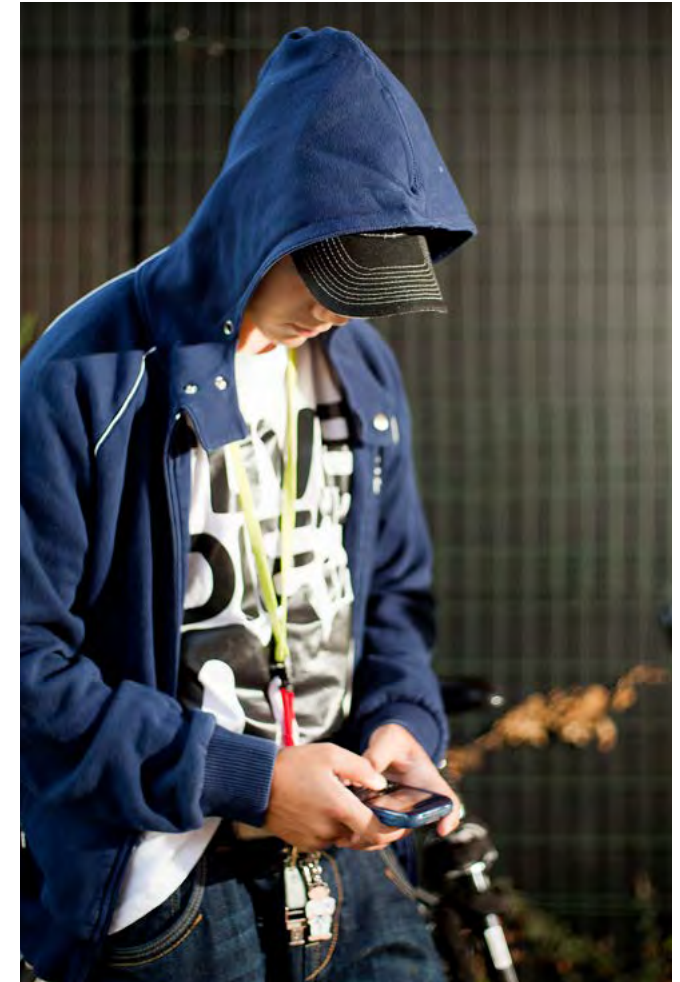
- Om schooluitval te voorkomen werken wij samen met de scholen aan een vloeiende overgang tussen peuteropvang, primair onderwijs en voortgezet onderwijs. We doen dit door een goede registratie en warme overdracht van leerlingen die extra zorg in en om het onderwijs nodig hebben. Samen met het onderwijs in de regio Utrecht hebben wij afspraken om leerlingen te begeleiden bij de overstap van het voortgezet onderwijs naar het MBO (De Overstap).
- Leerlingen hebben vanaf hun 5e jaar recht op onderwijs. Onze leerplichtambtenaren bewaken dit recht. Zij gaan in gesprek met leerlingen die ongeoorloofd verzuimen, en eventueel met hun ouders en de school. Waar nodig schakelen zij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in. Pas als interventies niet het gewenste effect hebben omdat leerlingen zich niet houden aan de afspraken die zij hebben gemaakt met de leerplichtambtenaren, gaan zij over tot handhaving. Onze ambitie is om zo min mogelijk over te gaan tot handhaving en zoveel mogelijk in te zetten op preventie en aanpak van de oorzaken van het schoolverzuim.
- Om leerlingen de kans te bieden om tijdens hun schoolloopbaan kennis te laten maken met de arbeidsmarkt, werken wij samen met de scholen en werkgevers om het onderwijs beter aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt en jongeren te helpen bij het vinden van een stage of

(leerwerk)baan. Extra begeleiding van school naar werk is voor jongeren in kwetsbare posities (praktijkonderwijs en speciaal onderwijs met een registratie in het doelgroepenregister) nodig vanwege hun beperkingen. Wij bieden hen daarbij ondersteuning voordat zij het onderwijs verlaten. Wanneer jongeren toch voortijdig uitvallen uit het onderwijs, kunnen zij terecht bij onze trajectbegeleiders RMC (regionaal meld- en coördinatiefunctie) om een opleiding of betaald werk te vinden. Resultaat is dat meer jongeren het onderwijs pas verlaten als zij een startkwalificatie (diploma HAVO/VWO of MBO minimaal niveau 2) hebben behaald en hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.

- Jongeren die langer dan een jaar geen onderwijs volgen, geen startkwalificatie hebben en geen inkomen (oud voortijdig schoolverlaters) gaan wij actief benaderen en waar mogelijk begeleiden naar werk, opleiding en/of een zorgtraject.

■ Leerlingenvervoer

- Het is niet voor alle leerlingen mogelijk om zelfstandig naar school te reizen. Voor een deel van deze leerlingen is er een reiskostenvergoeding of ze worden naar school gebracht. Wij werken nauw samen met ouders, medewerkers van het CJG en Leerplicht in gevallen waar maatwerk nodig is, zodat elke leerling naar school kan reizen ook als zij geen beroep kunnen doen op een voorziening van de gemeente. Onze ambitie is om met

Jongeren zonder startkwalificatie worden actief benaderd

zo min mogelijk financiële middelen ervoor te zorgen dat geen enkel kind 'thuis' blijft omdat zij niet in staat is om naar school te reizen.

■ **Voldoende onderwijshuisvesting, qua kwaliteit, kwantiteit en bereikbaarheid**

- Ieder jaar wordt een prognose opgesteld van het te verwachte leerlingenaantal per school. De prognose wordt vertaald in de ruimtevraag van de scholen en vastgelegd in een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).

- In 2019 wordt gestart met de uitvoering van het Strategisch Huisvestingsplan, een lange termijnvisie die zicht moet geven op de gewenste situatie over 10–15 jaar. Deze visie wordt samen met de schoolbesturen ontwikkeld om voor elke locatie een helder toekomstperspectief te formuleren, waarin wordt geborgd dat alle schoollocaties (op termijn) prettige en gezonde plekken zijn om te leren en te werken. De prognose basisonderwijs laat een geleidelijke groei zien van ca. 200 leerlingen over een langere periode. De groei is voornamelijk te zien in Den Dolder en Kerckebosch.

ONDERWIJSHUISVESTING	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	102
Lasten	3.209
Saldo	-3.107

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Sport, cultuur en recreatie verbindt mensen en draagt bij aan een gezonde en actieve gemeenschap. Maar bovenal bieden sport, cultuur en recreatie de inwoners van Zeist mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding naar ieders wens.

We stimuleren dat inwoners blijven en gaan sporten en bewegen. Niet alleen omdat bewegen gezond is, maar ook omdat via sport inwoners meer participeren in de samenleving. Of mensen nou gaan wandelen in het bos, zwemmen in het zwembad of lid worden van een sportvereniging; meedoen is gezond. We investeren in een gevarieerd en kwalitatief goed aanbod van sportvoorzieningen.

Door het ondersteunen en stimuleren van een breed aanbod op het gebied van cultuur en recreatie creëren we een levendig cultuurklimaat waarin er ruimte is voor bestaande en nieuwe initiatieven met als resultaat een vitaal en bruisend Zeist.

We versterken zo ook de kansen voor een actieve betrokkenheid van inwoners door jong, oud en nieuwkomers met cultuur en reactie in contact te brengen. We streven naar een

verbeterde samenwerking binnen de culturele sector door de partijen met elkaar te verbinden, stimuleren het ontmoeten en persoonlijk contact, bevorderen ruimte voor vrijwillige inzet en versterken onderlinge samenwerking voor bewoners, bedrijven en bezoekers ongeacht achtergrond, religie of geardeerdheid.

Ook met ons cultuurbeleid versterken we de kwaliteit en aantrekkelijkheid van leven, wonen, werken en beleven in Zeist, en daarom streven we naar concrete resultaten. In 2019 zien we dat terug in een verdere versterking van de samenwerkingen binnen de culturele sector, een veelzijdiger cultureel aanbod, een grotere (naams-)bekendheid en betrokkenheid van jong tot oud en vanuit bewoners, bedrijven en bezoekers bij een gastvrij, gezellig en bruisend Zeist.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Algemeen

- We stimuleren samenwerking tussen de verschillende partijen in de sport- en cultuursector. Niet alleen binnen de sectoren, maar ook onderling en in combinatie met zorg, welzijn en onderwijs.
- We vergroten de bekendheid en toegankelijkheid van het sport-, cultuur- en recreatieaanbod in Zeist.
- We betrekken onze inwoners, bedrijven en bezoekers bij het nog beter op de kaart zetten van de gemeente Zeist als groene, gastvrije, gezellige en vooral bruisende gemeente.

TOPICS PROGRAMMA 5

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- Zwembad Dijnselburg
- Stichting Regio-cultuurcentrum Idea
- Stichting KunstenHuis De Bilt – Zeist
- > Zie verder de paragraaf *Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting*.

Beleidsindicatoren

- Niet-sporters
- > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.

Investerings

- Toplaag Saestum
- Toplaag Slot/Blikkenburg

Reserves en voorzieningen

- Reserve onderhoud sport (SFI/VIS)
- Reserve vervangingsinvesteringen sport (SFI/VIS)
- Reserve maatschappelijk rendement zwembad
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

■ Sport

- We zorgen dat sport meer toegankelijk wordt door accommodaties fysiek toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Dat doen wij ook door nieuwe aansprekende sport- en beweegactiviteiten waar vraag naar is te stimuleren en te ondersteunen, en door maatwerk te bieden aan die doelgroepen die nog onvoldoende sporten of bewegen. Bijvoorbeeld sportaanbod voor bewoners van Reinaerde Dennendal.
- We brengen bestaand én nieuw aanbod meer onder de aandacht, door het vieren en delen van successen. Bijvoorbeeld door het organiseren van de sportverkiezing Zeister sportsterren.
- We leggen meer verbinding met het brede sociale domein, o.a. door de inzet van buurtsportcoaches, omdat sport en bewegen mede bijdraagt aan de doelstellingen op gebieden zoals zorg, welzijn en participatie. Sport en bewegen kan bijvoorbeeld ingezet worden om mensen weer te laten deelnemen aan de samenleving of eenzaamheid tegen te gaan. We brengen nog beter in kaart wie onze doelgroepen zijn en waar deze te vinden zijn in de samenleving. We stimuleren dat verenigingen zich maatschappelijk inzetten door het aanbieden van sportactiviteiten aan nieuwe doelgroepen.
- We stimuleren een veilig sport- en beweegklimaat, waarbij gebruik gemaakt wordt van de VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag), een vertrouwenspersoon en gerichte begeleiding van trainers en coaches van lastige

doelgroepen. Dit door het aanbieden van trainingen en scholingen.

- We zorgen voor voldoende kwalitatieve accommodaties en een goede infrastructuur. We benutten onze accommodaties en buitenruimtes meer en beter, bijvoorbeeld door clustering en multifunctioneel gebruik. Voor de binnensportaccommodaties wordt een masterplan opgesteld waarin vraag en aanbod in evenwicht worden gebracht en een efficiencyslag zal worden gemaakt. Voor de buitensportaccommodaties zal uitvoering worden gegeven aan het vastgestelde masterplan. Hierdoor zal het aanbod beter aansluiten bij de behoeften van de verenigingen.
- We verleiden sport- en beweegaanbieders om zelf (nog meer) met initiatieven en ideeën te komen en de eigen verantwoordelijkheid en kracht van inwoners en organisaties optimaal benutten. Zoals bijvoorbeeld het aanbieden van sport alle dagen van de week en het hele jaar rond, maar ook het realiseren van een BSO in het clubhuis. Dit willen wij ondersteunen door maatwerk te leveren, flexibel regels toe te passen en daarmee zo veel mogelijk vraaggericht te werken. We creëren daarmee een (daad) krachtige basis van vitale en sterke aanbieders, die (nog) beter in staat zijn om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Hierdoor kan er uiteindelijk meer uit de samenleving worden gehaald en leggen we een goede basis voor een optimaal sport- en beweegklimaat voor iedereen.

SPORTBELEID EN -ACTIVERING (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	738
Saldo	-738

SPORTACCOMMODATIES (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	1.171
Lasten	3.731
Saldo	-2.560

De buurtsportcoaches van Sportief Zeist

- Op een heldere en transparante manier creëren we de aansluiting met de tarieven die we doorberekenen en de subsidies die we verlenen. Dit zorgt voor meer inzicht en transparantie voor de verenigingen.
- We geven het zwembad een kwaliteitsimpuls door productverbetering en –vernieuwing, waarbij aandacht is voor het innovatieve karakter van het aanbod.
- We richten de buitenruimte beweegvriendelijker in, zodat mensen verleid worden tot sporten en bewegen. Denk hierbij aan het onder de aandacht brengen van sport- en speelplekken, het openstellen van sportparken en schoolpleinen en het stimuleren van ongeorganiseerd sporten in de buitenruimte met duidelijke wandel-, hardloop- en fietsroutes.

■ Cultuur en recreatie

- We houden de basis van het culturele en recreatieve aanbod op orde en versterken deze waar nodig door o.a. samenwerking binnen de sector te stimuleren. Denk hierbij aan de Bibliotheek, het Kunstenhuis, Slot Zeist, het Gemeentelijk (Film)theater Figi en de Kinderboerderij. Maar ook aan activiteiten zoals de Zeister Muziekdagen, het Internationaal Liedfestival, Literair Zeist, Stadsdichter, Stadsorganist en het Boekenfestijn. Ook het rijke verenigingsleven in Zeist, met een 40-tal verenigingen zet zich op allerlei disciplines in, zoals bijvoorbeeld muziek, zang, toneel, dans, literatuur en opera.

- We versterken de relaties met het Regionaal Bureau voor Toerisme en het Centrummanagement zodat we in staat zijn samen beter het culturele en toeristische aanbod van Zeist op de kaart te zetten.
- We bieden extra ruimte aan nieuwe initiatieven en verdere versterking van de sector. In de cultuurvisie zijn 10 speerpunten benoemd waarlangs we dat doen vanuit onze coördinerende, faciliterende en ondersteunende rol.

Henjo Hekman is de stadsdichter van Zeist

CULTUURPRESENTATIE, -PRODUCTIE EN -PARTICIPATIE (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	2.749
Saldo	-2.749

CULTUREEL ERFGOED (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	498
Lasten	1.617
Saldo	-1.119

MEDIA (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	1.577
Saldo	-1.577

- We stimuleren meer diversiteit in het culturele aanbod van de podia en festivals, door extra aandacht te vragen voor alle disciplines (onder meer dans, theater, muziek, beeldende kunst).
- We versterken het culturele ondernemerschap door extra aanbod van masterclasses, workshops, trainingen fondsenwerving, vrijwilligersbeleid en bestuursondersteuning.
- In samenwerking met het Kunstenhuis en IDEA geven we meer aandacht aan cultuur- en jeugdeducatie in bibliotheken op school en op de naschoolse opvang in de wijken. We versterken de rol en inzet van de combinatiefuncties cultuur in het Netwerk Cultuureducatie
- We gaan voor "Iedereen aan boord" en betrekken doelgroepen die cultureel minder actief en betrokken zijn (nieuwkomers, mensen met taalachterstand, eenzamen), door de inzet van het Taalhuis en het Platform Culturele Diversiteit met een Open Podium en passend aanbod voor speciale groepen.
- We creëren ruimte voor (nieuwe) initiatieven en evenementen die een bijdrage leveren aan Citymarketing. Dat doen we door budget in te zetten voor speciale programmaonderdelen tijdens festivals en evenementen.
- We verbinden mountainbike routes met omliggende gemeenten.
- We ronden Toeristisch Overstappunt Zeister Bos (TOP) af.
- We nemen een actieve rol in het doorontwikkelen van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en daarmee ook het Routebureau (fiets-, wandel-, kano-, ruiterroutes, etc.).
- We trekken gezamenlijk op in de communicatie over de recreatieve mogelijkheden binnen het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, zodat zoveel mogelijk inwoners hier bekend mee zijn. We promoten het Geopark Heuvelrug in ontwikkeling.
- We werken de kernwaarden 'groen beleven', 'militair erfgoed' en 'kastelen en buitenplaatsen' verder uit zodat deze beter bekend worden.

PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Onze inwoners kunnen prettig wonen, werken en leven in onze gemeente. Als mensen zorg nodig hebben dan zijn we tijdig, nabij aanwezig (excellente dienstverlening) en bieden we samen met de partners in het veld (indien nodig) maatwerk. We werken aan een inclusieve samenleving.

Het sociaal domein omvat alle inspanningen die we als gemeente verrichten rond werk, participatie en zelfredzaamheid, zorg en jeugd, op basis van de Wmo 2015, de Participatiewet en de Jeugdwet. We ondersteunen met dit programma alle inwoners in Zeist met een (hulp)vraag en daarbinnen circa 5400 cliënten met een voorziening.

Binnen de transformatieopgave staan (zelf)regie, ont-schotting en maatwerk centraal. Dit vraagt om een nieuwe kijk op sociale dienstverlening (in samenhang) en op het ondersteunen van inwoners. We stimuleren dat mensen zelf het voortouw nemen en dat de partners die die zorg leveren goed (samen)werken met inwoners. Als bestaande afspraken knellen, steunen we professionals om deze samen met de inwoner te doorbreken, om vrij baan te hebben voor het ontwikkelen van maatwerk. Als we constateren dat een financieel schot tussen beleidsonderwerpen een effectieve maatwerkoplossing structureel in de weg staat, dan heffen we deze zo spoedig mogelijk op.

ACTUALITEIT

Minder inkomsten als gevolg van minder jeugdigen met voogdijmaatregelen en jeugdhulp met verblijf in Zeist (€ 2 mln.).

Om- en afbouw van (jeugd)hulp met verblijf en innovatie van deze hulp.

Druk op informele zorg blijft onverminderd hoog en is hierdoor uiterst kwetsbaar.

TOPICS PROGRAMMA 6

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- Biga
  - RDWI
  - Stichting MeanderOmnium
- > Zie verder de paragraaf Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting.

Beleidsindicatoren

- Jeugdcriminaliteit
  - Banen
  - Netto arbeidsparticipatie
  - Bijstandsuitkeringen
  - Re-integratievoorzieningen
  - Cliënten met een maatwerkarrangement
  - Kinderen in armoede
  - Jeugdwerkloosheid
  - Jongeren met jeugdhulp
  - Jongeren met jeugdreclassering
  - Jongeren met jeugdbescherming
- > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.

Investeringen

- Geen

Reserves en voorzieningen

- Reserve sociaal domein
  - Voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

■ WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

■ Een vitale economie en inwoners die economisch zelfstandig kunnen leven.

- We investeren extra in de mensen die door omstandigheden minder makkelijk mee kunnen doen.
- In lijn met voorgaande jaren streven we naar verdere verlaging van het aantal mensen in de bijstand (1250 per eind 2019).
- Inwoners met een inkomen tot 130% van het minimum-inkomen kunnen gebruik maken van een aantal regelingen waardoor hun bestaanszekerheid wordt vergroot.
- In samenwerking met de netwerkpartners signaleren we schulden zo vroeg mogelijk en voorkomen we deze waar mogelijk. We hanteren hierbij de uitgangspunten van de mobility mentoring methode waarmee we mensen helpen weer zicht te krijgen op lange termijndoelen en de weg daarnaartoe.

■ Vitale gemeenschappen waar activiteiten en ontmoetingen plaatsvinden door en tussen inwoners

- We versterken de samenwerking met partners in buurten en dorpen en stellen buurtbudgetten beschikbaar zodat inwoners zich meer eigenaar voelen van hun eigen buurt en omgeving.
- We stimuleren samen met inwoners ontmoetingen en activiteiten zodat mensen elkaar steeds beter leren kennen met als doel dat inwoners beter naar elkaar

omzien en elkaar ondersteunen op momenten waarop dat nodig is.

- We investeren in initiatieven die het mogelijk maken dat inwoners als vrijwilliger aan de slag kunnen. Bestaande (informele) organisaties en initiatieven worden rondom verschillende ambities bij elkaar gebracht om zo aan een sluitende samenwerking te werken en meer rendement te behalen.
- Op basis van behoefte aan ontmoeting in de wijk onder inwoners en professionals doen we per wijk een voorstel welke voorzieningen en (subsidie)middelen benodigd zijn.

■ Goede zorg en ondersteuning thuis

- We zorgen voor goede zorg en ondersteuning thuis met als doel dat ouderen en mensen met een zorgvraag of beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.
- Als belangrijke randvoorwaarde blijven we investeren in een samenwerking tussen woningcorporaties en zorg- en welzijnsorganisaties.
- Activiteiten rondom het woningaanbod staan beschreven in [programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting](#).

■ Merkbaar nog beter in zorg voor elkaar

- Voor hulpvragen kunnen inwoners terecht bij het Sociaal Team, het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), de Regionale Sociale Dienst (RSD) en onze netwerkpartners,

INKOMENSREGELINGEN (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	17.320
Lasten	26.934
Saldo	-9.614

ARBEIDSPARTICIPATIE (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	10
Lasten	2.470
Saldo	-2.460

BEGELEIDE PARTICIPATIE (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	4.650
Saldo	-4.650

MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO) (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	1.226
Saldo	-1.226

WIJKTEAMS (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	14
Lasten	5.052
Saldo	-5.038

Inwoners kunnen met hun hulpvragen terecht bij het Sociaal Team

zoals scholen, huisartsen en zorginstellingen. Inwoners weten waar ze met vragen terecht kunnen.

- Samen met de nieuwe werkgevers B&A, MEE en Youke zorgen we voor de juiste expertise in het Sociaal Team en CJG. Er wordt geïnvesteerd in de doorontwikkeling van de toegang.
- We besteden extra aandacht aan dienstverlening zoals onafhankelijke cliëntondersteuning en de zichtbaarheid van de toegang.
- We werken samen met partners over de verschillende leefdomeneinen heen, zoals werk of zinvolle dagbesteding, armoede, schulden, wonen, veiligheid, gezondheid,

omdat we geloven dat de oplossing domeinoverstijgend kan zijn.

- We streven zoveel mogelijk naar preventie, door bijvoorbeeld vroegsignalering, om ondersteuning en specialistische hulp in de toekomst te voorkomen.
- In Zeist is het aanbod van (jeugd)hulp en maatschappelijke ondersteuning afgestemd en gericht op wat inwoners nodig hebben. Maatwerk is nodig als bestaande oplossingen geen soelaas bieden en de voortgang onnodig dreigt vast te lopen. Met het project Doorbraak bieden we professionals de mogelijkheid om maatwerk te ontwikkelen, juist in situaties waarin bureaucratie in de weg zit.
- Mantelzorgers worden ondersteund. We zorgen voor een goede doorleiding naar respijtzorg of extra ondersteuning als dat nodig is om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen.

Mantelzorgers worden ondersteund

MAATWERKDIENTVERLENING 18+ (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	340
Lasten	11.136
Saldo	-10.796

- We geven uitvoering aan de sluitende aanpak voor personen met verward gedrag; een samenhangende aanpak waarin destigmatisering voorop staat.
- We bedden de GGZ (geestelijke gezondheidszorg) in, in de wijk voor het omgaan met complexe problematiek, door de samenhang van zorg tussen de sociale teams en de GGZ-organisaties te intensiveren.
- We geven alle kinderen een gezondere start door preventieve zorg bij (aankomende) jonge ouders en vroegtijdige signalering en hulp bij problemen.
- We werken lokaal en regionaal met het werkveld aan de verbetering van de jeugdhulp (zoals beschreven in de [regionale transformatieagenda](#)). Met alle partijen realiseren we passende hulp voor jeugdigen en gezinnen: tijdig, dichtbij en goed afgestemd met en rond het gezin. Focus is dat we meer jeugdigen willen laten opgroeien in een veilige en positieve gezinssituatie. De zorg verplaatst en niet het kind. Daarbij werken we aan effectievere hulp door o.a. te focussen op het voeren van regie en het werken volgens één gezin, één plan. De kwaliteit van de jeugdhulp willen we monitoren op basis van (nog in te voeren) outcome indicatoren.
- Naar verwachting verandert op 1 januari 2020 het woonplaatsbeginsel in de jeugdwet. Jeugdigen met een voogdijmaatregel blijven dan de verantwoordelijkheid van de gemeente van herkomst en deze gemeenten

ontvangen dan ook de financiële middelen hiervoor. We maken inzichtelijk wat deze wijziging inhoudelijk en financieel voor ons betekent.

■ Mobiliteit in beweging

- Meedoen aan de samenleving betekent dat je de mogelijkheid hebt om zonder belemmeringen naar school, werk, dagbesteding of vrijetijdsvoorziening te reizen. We regelen samen met onze partners dat het vervoer voor mensen voor wie het reguliere OV niet de vanzelfsprekende oplossing is ook goed is geregeld. Voorbeelden zijn onder meer de regelingen voor leerlingenvervoer en regiotaxi maar ook de Belbus van MeanderOmnium.
- We continueren de geleverde kwaliteit van de huidige dienstverlening met betrekking tot vervoer. Daarnaast effectueren we de in 2018 gemaakte keuzes over de toekomst van de organisatiekant van het doelgroepenvervoer. Het gaat dan om de vraag of we de regiotaxi ook in de periode 2020–2023 door de provincie laten uitvoeren en zo ja onder welke voorwaarden. Ook gaat om de vraag of we de beheerorganisatie van de regelingen (leerlingenvervoer, Wmo-dagbestedingvervoer, jeugdhulpvervoer en regiotaxi) effectiever kunnen organiseren dan nu, bijvoorbeeld via de regio Zuid-Oost Utrecht.

GEËSCALEERDE ZORG 18+ (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	193
Saldo	-193

MAATWERKDIENTVERLENING 18- (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	10.728
Saldo	-10.728

GEËSCALEERDE ZORG 18- (BEDRAGEN X € 1.000)	
Baten	0
Lasten	3.440
Saldo	-3.440

■ Inwoners voelen zich overal veilig thuis en op straat

- Personen met verward gedrag houden we in samenwerking met politie en de sociale teams in beeld met als doel hen tijdig de juiste zorg te kunnen bieden. Het maatschappelijke effect is minder onrust in de buurt.
- Met betrekking tot huiselijk/seksueel geweld en kindermishandeling onderzoeken we samen met onze lokale en regionale partners zoals gemeenten, politie, Samen Veilig Midden Nederland, onderwijs en zorg- en welzijnsorganisaties, hoe de situatie in Zeist eruit ziet. Over welke aantallen spreken we en hoe gaan we hierop inspelen zodat deze incidenten minder vaak voorkomen.

■ Gelijke kansen voor inwoners om mee te doen aan de samenleving

- We werken verder aan integratie, inburgering en werk van en voor nieuwkomers met de integratieroute. We willen de route versterken, versnellen, en nieuwkomers meer betrekken bij de invulling hiervan.
- Op een interactieve wijze geven we uitvoering aan de inclusie-agenda voor de lokale uitvoering van het VN-verdrag handicap met als doel dat inwoners met een handicap nog beter kunnen participeren in de samenleving.
- Meedoen is gezond, en wie zich gezond voelt doet eenvoudiger mee. We investeren daarom in gezondheid om de kansen om mee te doen in de samenleving te

vergroten. Zie voor de activiteiten [programma 7 Volksgezondheid en milieu](#).

■ Het gesloten systeem Sociaal domein

Vanaf 2015 kennen we het gesloten systeem "Decentralisaties", later "Sociaal domein". Het vormen van een gesloten systeem is gebaseerd op een eerder genomen besluit (29 oktober 2013) over SFI Open en gesloten systemen. Aanvankelijk bestond het gesloten systeem alleen uit de gedecentraliseerde taken; Wmo begeleiding, jeugdhulp en participatie. Vanaf 2016 werden daar de overige onder-

Nieuwkomers leren sneller de taal door taalmaatjes

SAMENKRACHT EN BURGERPARTICIPATIE

Baten	27
Lasten	5.061
Saldo	-5.034

delen van de Wmo en het CJG budget aan toegevoegd. Vervolgens zijn, voor de jaren 2018 en 2019, ook de budgetten voor bestaanszekerheid toegevoegd. De budgetten uit het gesloten systeem zijn onderdeel van alle collegeproducten van het programma Sociaal Domein.

De belangrijkste kenmerken van het gesloten systeem zijn dat de financiële mee- en tegenvallers tussen de verschillende taken worden verevend. Mocht aan het einde van het jaar blijken dat er per saldo een tekort of een overschot is, dan wordt het saldo verrekend met de bestemmingsreserve. Het beschikbaar houden van de middelen in een bestemmingsreserve heeft als doel de risico's van de nieuwe taken en schommelingen in de kosten op te kunnen vangen.

In eerste instantie blijft een gesloten systeem drie jaar van kracht. In juli 2017 is besloten het gesloten systeem Sociaal domein en de bijbehorende bestemmingsreserve met twee jaar (2018 en 2019) te verlengen.

In de loop van 2018 zal er een begin gemaakt worden met de evaluatie van het gesloten systeem. We zullen daarbij kijken wat de systematiek ons in de afgelopen periode heeft gebracht, welke betekenis de middelen in de reserve hebben, het risicoprofiel, de laatste ontwikkelingen en eventuele knelpunten. We vinden het belangrijk om de raad bij de evaluatie te betrekken. De uitkomst wordt verwerkt in voorstellen zodat in de kadernota 2020 een richtinggevend besluit kan worden genomen.

GESLOTEN SYSTEEM SOCIAAL DOMEIN		(BEDRAGEN X € 1.000)			
	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	
Jeugdhulp					
Regionale samenwerking / solidariteit	150	150	150	150	
Wijkteams (CJG) en overhead	2.818	2.819	2.819	2.819	
Onvoorzien	649	660	668	676	
Zorgbudgetten	12.558	12.809	12.978	13.176	
Subtotaal	16.175	16.438	16.615	16.821	
Wmo					
Begeleiding	5.024	5.220	5.393	5.579	
Huishoudelijke hulp	2.399	2.399	2.399	2.399	
Vervoer, woningaanpassing en middelen	1.117	1.117	1.117	1.117	
Mantelzorg en vrijwilligers	934	934	934	934	
Onvoorzien	366	374	381	390	
Wijkteams, overhead etc.	2.923	2.919	2.911	2.914	
Subtotaal	12.763	12.963	13.135	13.333	
Innovatie	1.269	1.293	1.311	1.332	
Subtotaal	1.269	1.293	1.311	1.332	
Participatie					
Wsw	4.587	4.331	4.252	4.182	
Re-integratie	2.377	2.183	2.226	2.319	
Subtotaal	6.964	6.514	6.478	6.501	
Bestaanszekerheid					
Inkomensuitkeringen	18.956	18.162	18.162	18.162	
Bestaanszekerheid	3.233	3.233	3.154	3.154	
Schuldhelpverlening	869	376	376	376	
Subtotaal	23.058	21.771	21.692	21.692	
Totaal	60.229	58.979	59.231	59.679	

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We willen dat onze inwoners zich gezond voelen en meedoen in de samenleving naar eigen kunnen. Om dat te bereiken vergroten we de kansen om gezond te kunnen leven. Investeren in gezondheid draagt bij aan kwaliteit van het leven nu en het voorkomt zorg in de toekomst. Allerlei factoren zijn van invloed op het kunnen hebben van een gezond leven. Denk hierbij aan de toegang tot hulp, de mate van sociale steun en de leefomgeving. Via diverse activiteiten vanuit meerdere domeinen kunnen we als gemeente gezond gedrag stimuleren. Daarnaast lossen we, waar mogelijk, belemmeringen om gezond te kunnen leven op.

We willen de kwaliteit van de leefomgeving verhogen zodat ook de generaties na ons hier prettig en gezond kunnen leven. We willen een steentje bijdragen aan een duurzame samenleving. In de in 2016 vastgestelde Brede Milieuvisie (BMV) hebben we in vier pijlers beschreven hoe we toewerken naar een duurzaam Zeist:

- Pijler 1 Klimaat en energie: We willen in 2030 een klimaat-neutrale gemeente zijn. Deze raadsperiode willen we al éénderde hiervan bereiken.
- Pijler 2 Circulaire economie: We moeten steeds zuiniger zijn op grondstoffen. Daarom handelen we vanuit kringlopen, delen en gebruiken in plaats vanuit bezit. Producten worden zo hoogwaardig mogelijk hergebruikt. We zorgen bovendien voor een betere afvalscheiding. Omdat verbranding de meest laagwaardige vorm van hergebruik is, wordt dit zo veel mogelijk vermeden. In 2020 hebben inwoners nog maar 100 kilogram restafval over. Al het afval wordt in 2022 omgezet in grondstoffen.
- Pijler 3 Levend netwerk van natuur, landschap en cultuurhistorie: we zorgen voor een met groen dooraderd Zeist. We borgen het groene karakter van Zeist (natuur, bomen, groenstructuur, buitengebied) en versterken de biodiversiteit. Een aanzienlijk groter deel van het regenwater komt in de bodem terecht in plaats van in het riool.
- Pijler 4 Gezonde leefomgeving en kwaliteit van leven: we zetten ons in voor een goede lucht- en waterkwaliteit, voor minder geluidshinder en een duurzame voedselvoorziening. De lucht in Zeist wordt aanmerkelijk schoner door een meetbare afname van fijnstof.

TOPICS PROGRAMMA 7

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- GGDrU
- ODRU
- Boswerf
- Afval Verwijdering Utrecht (AVU)
- RMN
- > *Zie verder de paragraaf Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting.*

Beleidsindicatoren

- Huishoudelijk restafval
- Hernieuwbare elektriciteit
- > *Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.*

Investeringen

- Zitplaatsen aula begraafplaats

Reserves en voorzieningen

- Voorziening vervanging riolering
- Voorziening egalisatie rioolrecht
- Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing
- Vooruit ontvangen gelden voor onderhoud graven
- > *Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.*

■ WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

■ Volksgezondheid

- We streven naar gezonde buurten. Niet iedereen heeft gelijke kansen op een gezond leven. In sommige buurten wonen gemiddeld veel mensen met een verhoogd risico op gezondheidsproblemen. Door actief de buurt in te gaan investeren we in slimme samenwerking tussen o.a. huisartsen, eerstelijnszorg en welzijn. Dit draagt bij aan passende ondersteuning voor inwoners. Daarnaast scheppen we gunstige randvoorwaarden om gezond te kunnen leven. Denk hierbij aan het vormgeven van een prettige fysieke omgeving die uitnodigt om te bewegen en elkaar te ontmoeten.

Met alle partijen in de zorg wordt slim samengewerkt

- Kinderen krijgen zoveel mogelijk een gezonde start. (Aanstaande) ouders worden actief ondersteund in de zorg voor hun kinderen. Het CJG, verloskundigen en jeugdgezondheidszorg werken samen om problemen vroegtijdig te signaleren. Zij hebben ook concrete afspraken met elkaar over de hulp aan kwetsbare zwangeren in onze gemeente. We onderzoeken in 2019 of GGDrU (Gemeentelijke Gezondheidsdienst regio Utrecht) het programma 'Centering Parenting' in Zeist kan bieden. Het individuele contactmoment bij de jeugdarts/jeugdverpleegkundige wordt hierin vervangen door een groepsbijeenkomst. Dit bevordert sociale steun en eigen kracht van ouders.
- Hoe inwoners hun gezondheid behouden of verbeteren, bepalen ze natuurlijk zelf. De GGDrU, huisartsen en andere paramedici kunnen inwoners hierbij advies en ondersteuning bieden. We stimuleren de inzet op preventie door deze partijen. Dit doen we door onderlinge ontmoeting te faciliteren, inspiratiebijeenkomsten te organiseren en het project Gezonde buurt Vollenhove.
- We willen dat de jeugd het maximale uit het leven kan halen. Daar past alcoholgebruik onder de 18 jaar niet bij. We blijven daarom inzetten op bewustwording en herhaling van de boodschap 'NIX18' bij jeugd en ouders. Hierin werken we samen met zowel de jongeren en hun ouders als met sportverenigingen, scholen en verstrekkers. Met de jeugd blijven we in gesprek over wat zij vinden dat werkt om NIX18 te bereiken.

VOLKSGEZONDHEID	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	0
Lasten	2.169
Saldo	-2.169

Sportverenigingen blijven we ondersteunen om hun ideeën tot uitvoering te brengen om verantwoord alcoholgebruik binnen de sport te bereiken.

■ Milieu

- Samen met inwoners en bedrijven geven we inhoud aan hoe te komen tot een duurzaam Zeist door deelname aan het in 2018 opgerichte Samen Duurzaam Zeist en de werkgroep communicatie. In 2018 zijn de eerste 15 projecten gestart. De realisering hiervan loopt deels in 2019 door. Daarnaast komen er nieuwe projecten bij. Eén van de projecten betreft een pilot voor het continu meten van de luchtkwaliteit. Op basis van moderne internettechnologie worden hier nieuwe toepassingen voor ontwikkeld die we in 2019 verder implementeren.
- Opstellen en uitvoeren van het Energieplan waarin voor de eerste paar jaar voorstellen en projecten staan om te komen tot een klimaatneutraal Zeist in 2030 (pijler Klimaat en energie uit BMV). Dit Energieplan wordt in september 2018 opgeleverd. In 2019 worden de eerste projecten van het Energieplan gerealiseerd. Deze projecten dragen bij aan bewustwording, energiebesparing en/of het opwekken van duurzame energie. Dit om, conform het Hoofdlijnenakkoord, te komen tot één derde daling van de CO₂-uitstoot in 2022.
- In 2019 presenteren we de roadmap waarin staat hoe we in Zeist naar klimaatneutraliteit in 2030 komen, mede gebaseerd op het Energieplan. De roadmap bevat de

resultaten op het gebied van de energietransitie, het in kaart brengen en periodiek monitoren. Een belangrijk project binnen de roadmap zal zijn om een warmteplan op te leveren hoe we in Zeist komen tot een aardgasvrije gemeente en hoe we de warmtevoorziening dan gaan

MILIEUBEHEER	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	0
Lasten	2.740
Saldo	-2.740

Ook de Kinderboerderij is duurzaam

realiseren. Inzetten van pilots en experimenten om kennis en ervaring op te doen in de Energietransitie.

- We geven uitvoering aan vastgesteld beleid gebouwen te verduurzamen. Zo gaat het gemeentelijk vastgoed naar label A (75%) of B (25%). We stimuleren scholen om verder te verduurzamen. En we sluiten convenanten met zorginstellingen welke zijn gebaseerd op de Milieuthermometer, onder de vlag van de ondertekende 'Greendeal Zorginstellingen'. Ook sociale huurwoningen worden verder verduurzaamd (zie [programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting](#)).
- In lijn met het [verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan \(vGRP\)](#) koppelen we bij vervanging van rioolinfrastructuur het regenwater van het riool af. We informeren inwoners over deze afkoppelmogelijkheden. Daarnaast verbeteren we op verschillende plekken het rioelstelsel waardoor minder afstroom van regenwater naar de zuivering ontstaat.
- We gaan verder met het project EED (Europese richtlijn voor energiebesparing bij grote bedrijven). Bedrijven met een hoog energieverbruik en hoog besparingspotentieel worden specifiek gecontroleerd. In het kader van het bevorderen van de circulaire economie zal tijdens de controles in 2019 speciale aandacht voor afvalscheiden zijn.

- We nemen maatregelen om te komen tot een betere afvalscheiding. We plaatsen bijvoorbeeld in heel Zeist bij alle hoogbouw PMD (Plastic Metaal Drankpakken) containers. We plaatsen ook meer ondergrondse containers voor glas en textiel. Daarnaast stimuleren we, door middel van voorlichting, inwoners om het GFT-afval beter van het restafval te scheiden. Omdat de pilot 'omgekeerd inzamelen van afval' positieve resultaten heeft opgeleverd, gaan we door met het omgekeerd inzamelen. Conform het [Regionale Afvalbeleidsplan](#) verstrekken we per adres een toegangspas voor het recyclingstation zodat beter kan worden gecontroleerd op legaal gebruik van het recyclingstation.

■ **Begraafplaats**

- In 2019 realiseren we het natuurbegraven en het crematorium. Bij de kredietverlening voor het crematorium is uitgegaan van een traditionele ovenvoorziening. Gezien de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van gasgebruik onderzoeken we eerst of hiervoor alternatieven zijn.

RIOLERING	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	4.818
Lasten	2.779
Saldo	2.039

AFVAL	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	6.947
Lasten	5.066
Saldo	1.881

BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	817
Lasten	628
Saldo	189

PROGRAMMA 8 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN VOLKSHUISVESTING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Zeist is een aantrekkelijke plek om te wonen, een vitale gemeenschap met leefbare buurten, wijken en dorpskernen waarbij er een plek is voor iedereen. Om dit te behouden en versterken, werken we aan het vergroten van het woningaanbod en andere ontwikkelingen (werk, onderwijs, zorg, etc.) waarbij we de groene en monumentale kwaliteiten van Zeist behouden. We gaan voor gedifferentieerde wijken: een vitale buurt is een plek waar verschillende doelgroepen wonen die elkaar kunnen ondersteunen, maar ook kunnen werken, leren en ontspannen.

We vinden het belangrijk dat Zeist ook een plek is waar mensen met een lager inkomen kunnen wonen en daarom zorgen we ervoor dat er voldoende betaalbaar woonaanbod is. Ouderen moeten in hun wijk kunnen blijven wonen door levensloopbestendig woonaanbod of de mogelijkheid om hun bestaande woning aan te passen. Ook mensen die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang bieden we een toekomstbestendige plek. Wonen gaat verder dan de eigen woning. Bij ruimtelijke ontwikkelingen houden we rekening met de behoefte aan verschillende voorzieningen waardoor het (nog) prettiger werken, verblijven en recreëren wordt in Zeist. Hierin werken we samen met belanghebbenden, partners en betrokken inwoners.

TOPICS PROGRAMMA 8

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- ODRU
  - VeiligheidsRegio Utrecht (VRU)
  - WOM
  - Fonds Hart van de Heuvelrug (Provinciale Bestuurscommissie)
- > *Zie verder de paragraaf Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting.*

Beleidsindicatoren

- Demografische druk
  - Woonlasten éénpersoonshuishouden
  - Woonlasten meerpersoonshuishouden
  - WOZ-waarde woningen
  - Nieuwbouw woningen
- > *Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.*

Investerings

- Programma sociaal en leefbaar Kerckebosch

Reserves en voorzieningen

- Reserve grondbedrijf
  - Bestemmingsreserve leges
  - Reserve vastgoedfonds
  - Reserve revolving fund sociale woningbouw
  - Reserve voormalige ISV projecten
  - Reserve zelfregulerende projecten
  - Reserve zorgeloos wonen
  - Voorzieningen exploitatietekorten grondexploitaties
- > *Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.*

■ WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

■ Ruimtelijke projecten

We betrekken bij de ontwikkeling van de leefomgeving bewoners, ondernemers en bezoekers. We staan voor gezamenlijke vorming van de gebiedsvisie voor Dijnselburg (omgeving camping en landgoed) en voor de invulling van de vastgestelde gebiedsvisies Utrechtseweg noord (Eikenstein, Rabo-Facet, TNO) en Den Dolder noord (terreinen Altrecht).

Daarnaast geven we uitvoering aan projecten zoals:

- Ontwikkeling van een multifunctionele accommodatie in het centrum van Austerlitz met daarbij 40 woningen. In dit bijzondere project worden naast een basisschool,

Het oude winkelcentrum De Clomp is al gesloopt

ook sociale en middeldure woningen gerealiseerd voor ouderen. De zorgcoöperatie Austerlitz Zorgt heeft een belangrijke rol bij de ontwikkeling en het toekomstige gebruik.

- De bouw van het nieuwe winkelcentrum De Clomp met daarboven 60 woningen.
- Ontwikkeling van 40 huurwoningen (sociale en middeldure) aan de Geiserlaan

■ Omgevingswet

Deze raadsperiode treedt de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet heeft tot doel een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit te behouden en te ontwikkelen. De Omgevingswet bevat alle wet- en regelgeving op het vlak van fysieke leefomgeving.

- We werken in de geest van de Omgevingswet. We richten ons op het maken van verbindingen met en het betrekken van bewoners en ondernemers, om samen een gezonde en duurzame leefomgeving te creëren. De Omgevingswet vraagt ons meer samenhangend, gebiedsgericht en digitaal te werken. We gaan meer samenwerken, zowel intern als met onze (keten)partners en de initiatiefnemer of belanghebbende.
- Om de kracht van samenwerking binnen de nieuwe Omgevingswet verder te ontdekken voeren we hierover gesprekken met raad, samenleving, regio en ketenpartners, o.a. via het Omgevingslab.
- Ter voorbereiding op de Omgevingswet ontwikkelen we de wettelijk verplichte instrumenten: Omgevingsvisie,

RUIMTELIJKE ORDENING		(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten		158
Lasten		758
Saldo		-600

GRONDEXPLOITATIE		(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten		0
Lasten		364
Saldo		-364

Omgevingsprogramma en Omgevingsplan. In 2019 starten we met het maken van een Omgevingsvisie: een langetermijnvisie op de kwaliteiten en ambities van de fysieke leefomgeving van Zeist. Deze Omgevingsvisie wordt samen met bewoners, ondernemers en belangengroepen gemaakt. De kwaliteiten en ambities uit de Omgevingsvisie worden vertaald naar regels voor de fysieke leefomgeving. Deze zijn digitaal toepasbaar. In 2019 oefenen we met een pilot Omgevingsplan.

■ Wonen

- We werken op verschillende manieren aan passend woningaanbod voor iedereen. Onder andere door geschikte woningen toe te voegen op inbreidingslocaties en via transformatie van leegstaande panden.
- Met het uitvoeren van de versnellingsopgave huisvesting richten we ons op het versneld toevoegen van sociale en middeldure woningen. Hierdoor vergroten we de kansen op geschikt wonen voor starters en herstarters met een laag of middeninkomen.
- We stimuleren het toevoegen van levensloopgeschikte woningen binnen buurten en wijken. Zoals levensloopbestendige nieuwbouwwoningen aan de Geiserlaan en Cornelis Vlotlaan. Daarnaast zetten we de Blijverslening in om ouderen met een klein inkomen te ondersteunen investeringen te doen in hun woning zodat ze hier langer zelfstandig kunnen blijven wonen.
- We voeren het onderdeel wonen en zorg van de woon-

visie uit met betrokken partijen (zorginstellingen en woningcorporaties) zodat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en zelf de regie hebben over hun leven. Hierbij past ook het faciliteren van de uitstroom uit instellingen (beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugdzorg), waarbij mensen die zorg ontvangen steeds vaker in de wijk wonen met begeleiding in plaats van in een instelling. Om het prettig en zelfstandig wonen van deze, soms kwetsbare, doelgroep goed te laten verlopen zetten we vol in op de samenwerking tussen partners op het gebied van wonen (zoals corporaties) en het sociaal domein (onder andere het sociaal team en zorginstellingen). Zo maken we werkafspraken om huisuitzettingen te voorkomen en scherpen we het convenant Schuldhulpverlening aan.

- We maken elk jaar afspraken met de lokale woningcorporaties over diverse onderwerpen, zoals duurzaamheid, wonen en zorg en leefbare buurten. Ook in 2019 werken we met hen aan diverse projecten die bijdragen aan het prettig wonen en leven van onze inwoners. In het bijzonder maken we afspraken over duurzaamheid, met als doel gemiddeld energielabel B voor alle sociale huurwoningen in 2021. Maar dan stoppen we niet: we richten ons met hen op gasloos bouwen, pakken kansen om ook in bestaande bouw van het gas af te gaan en ontwikkelen nul-op-de-meter woningen. De samenwerking tussen partijen, zoals corporaties, gemeente én particuliere eigenaren is hierbij essentieel.

WONEN EN BOUWEN	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	5.464
Lasten	3.315
Saldo	2.149

PROGRAMMA 9 BESTUUR

■ WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De samenleving verandert in hoog tempo en de gemeente verandert mee. Steeds meer initiatieven ontstaan in de samenleving zelf op domeinen waar de gemeente van oudsher leidend was. Daarnaast zijn inwoners in toenemende mate betrokken bij hun directe (leef)omgeving. Dat vereist dat politiek en gemeentelijke organisatie zich anders opstellen. Vanuit gelijkwaardigheid en met gezond verstand het hart laten spreken om de juiste dingen te doen.

We werken intensief samen met actief betrokken inwoners, ondernemers en organisaties en realiseren met elkaar de juiste dingen in Zeist. Goede communicatie is daarbij cruciaal: waarom doen we samen de dingen die we doen en op de wijze zoals we ze doen? Open en begrijpelijk communiceren draagt bij aan onze kenwaarden: nabijheid in de samenleving, het vertrouwen in elkaar en de kracht mét elkaar om te doen wat nodig is.

De samenleving mag van ons verwachten dat we:

- Resultaten boeken die bijdragen aan een goed leven voor iedereen in Zeist
- Inwoners actief betrekken bij het maken van plannen en komen tot besluitvorming

- Steun geven aan initiatieven vanuit de samenleving
- Voor iedereen begrijpelijk verantwoording afleggen over onze prestaties

We gaan verder met nieuwe vormen van samenwerking, geven invulling aan participatieprocessen, organiseren challenges en zetten digitale technieken op om elkaar te vinden. Digitale technieken gebruiken we ook om bij te dragen aan de excellente dienstverlening die we nastreven.

■ ACTUALITEIT

Samen met de inwoners komen we naar aanleiding van een Hoofdlijnenakkoord met een proces van De Inbreng van de samenleving, de zogeheten Maaltijd van Zeist, tot een uitvoeringsprogramma voor de periode 2018–2022. Deze wordt per jaar uitgewerkt.

■ WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

- We werken actief aan nieuwe manieren en vormen om politiek en inwoners nog meer samen te laten werken aan – en verantwoordelijkheid te laten nemen voor – een goed leven in Zeist voor iedereen. Dat doen we onder andere door inzet van de raads werkgroep Vernieuwing Lokale Democratie. Digitale technieken zullen worden ingezet om zoveel mogelijk inwoners op simpele wijze te betrekken bij plannen en besluitvorming. Om die reden zijn we aangesloten bij een kennispilot vanuit het ministerie van BZK dat voorziet in informatie over deze digitale technieken.

TOPICS PROGRAMMA 9

■ **Kaderstellende documenten**

■ **Verbonden partijen**

- U10
- > Zie verder de paragraaf *Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting*.

■ **Beleidsindicatoren**

- Geen

■ **Investeringen**

- Geen

■ **Reserves en voorzieningen**

- Voorziening wachtgelden bestuurders
- Voorziening pensioenen voormalig wethouders
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

BESTUUR	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	0
Lasten	4.345
Saldo	-4.345

- In 2019 proberen we nog meer jongeren te bereiken in onze samenleving om ook hen volwaardig deel te laten nemen aan het maken van plannen en onze besluitvorming. Niet alleen is er een jongerenraad actief, ook komt er een kinderburgemeester zodat ook de leeftijdscategorie van 8 tot 12 jaar een stem heeft.
- Binnen de informele samenwerking U10 (gemeenten rond de stad Utrecht), waar Zeist aan deelneemt, werken we aan de realisatie van het programma 'Gezond Stedelijk Leven'. Dit gebeurt aan de hand van vijf thema's die hiermee samenhangen. Iedere gemeente kan in dit programma aansluiten naar eigen behoefte. De U10 werkt toe naar de meest gezonde grootstedelijke regio van Europa, en de realisatie van dit programma draagt daaraan bij.
- In 2019 breiden we de digitale dienstverlening via de website uit. Inwoners kunnen hun huwelijk tot en met de datum voor het huwelijk vanuit huis organiseren en regelen. Begravenisondernemers kunnen digitaal aangifte van overlijden doen.
- In 2019 worden de verkiezingen voor de Provinciale Staten, de waterschappen en het Europees Parlement georganiseerd. We vergroten de toegankelijkheid van de verkiezingen voor eenieder door de ervaringen van de gemeenteraadsverkiezingen, waarbij is geëxperimenteerd met uitbreiding van het aantal stembureaus en het gebruik van een mal voor blinden en slechtzienden, en andere mogelijkheden in te zetten.
- Om nieuwe inwoners welkom te heten organiseren we twee tot drie keer per jaar een welkomstbijeenkomst om ze kennis te laten maken met raad, college, wijkteams, CJG en Zeist.

BURGERZAKEN	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	1.374
Lasten	2.676
Saldo	-1.302

De jongerenraad in debat met de gemeenteraad

PROGRAMMA 10 BEDRIJFSVOERING

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Bij de ambities uit het Hoofdlijnenakkoord en deze begroting past een gemeentelijke organisatie met medewerkers die elke dag weer zoeken, denken en handelen vanuit de wens de allerbeste bijdrage te leveren aan het goede leven in Zeist. Dit doen zij vanuit de kernwaarden vertrouwen, kracht en nabijheid.

We willen een organisatie zijn die krachtig en flexibel is, zowel als organisatie als in onze rol in de samenleving. Daarbij past een netwerkorganisatie die open en toegankelijk is en streeft naar excellente dienstverlening. We zijn ondernemend, resultaatgericht, durven te experimenteren en leren van eventuele fouten.

We vinden het belangrijk tijdig en duidelijk te communiceren, in persoon en digitaal. We blijven graag met inwoners in gesprek en zoeken ze daarvoor actief op, in de wijk, op scholen, in de sportclub, etc. Het gemeentehuis blijft een voor iedereen toegankelijke plek.

In het Hoofdlijnenakkoord benoemen we de kansen van digitalisering, maar ook de risico's. We hebben oog voor de veiligheid van informatie. De privacy van onze inwoners willen we optimaal beschermen en onze data moet veilig en op orde zijn. Dit is een voorwaarde voor een goede digitale dienstverlening.

ACTUALITEIT

Er zijn onlangs twee nieuwe functionarissen gegevensbescherming aangesteld. We hebben dit in regionaal verband gedaan, samen met 5 andere gemeenten. Met deze functionarissen maken we concrete plannen om te blijven voldoen aan nieuwe wettelijke bepalingen, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die onlangs van kracht is geworden.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

- Als goed werkgever zijn we voortdurend in gesprek met onze medewerkers over hun optimale inzetbaarheid, nu en in de toekomst. Samen met de medewerkers kijken we naar ontwikkelmogelijkheden binnen en buiten de organisatie. Hiernaast bieden we wederom 50 stageplekken en werkervaringsplekken en zorgen we voor 7 banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Vanuit de Zeist Academie werken we elke dag weer aan het optimaliseren en faciliteren van medewerkers in hun ontwikkeling en dus ook bij het voeren van het goede gesprek. We bieden daarvoor inspiratiebijeenkomsten

TOPICS PROGRAMMA 10

- **Kaderstellende documenten**
- **Verbonden partijen**
  - Geen
- **Beleidsindicatoren**
  - Bezetting
  - Apparaatskosten
  - Externe inhuur
  - Overhead
  - > Zie verder bijlage 1 in deel 2 van deze begroting.
- **Investeringen**
  - Vervangingsbudget auto's
- **Reserves en voorzieningen**
  - Reserve centrale huisvesting
  - Voorziening wachtgeld personeel
  - Voorziening spaarpremies (hypotheek)
  - > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

ONDERSTEUNING ORGANISATIE	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	658
Lasten	15.077
Saldo	-14.419

aan, maar ook trainingen gespreksvaardigheden zoals bijvoorbeeld 'deep democracy'.

- Er ligt een uitvoeringsplan Archieven voor het op orde krijgen en houden van alle gemeentelijke informatie, op papier en digitaal. Belangrijke pijlers daarbij zijn het meer zaak- en resultaat gericht werken en het ontwikkelen van digitale vaardigheden. In nauw overleg met o.a. de provincie bekijken we wat er nodig is om te voldoen aan alle wet- en regelgeving, passend binnen de Zeister opvattingen over modern informatiebeheer.
- Het Gemeentearchief vertelt "het verhaal van Zeist" door archiefcollecties op een goede, geordende, toegankelijke, vindbare en duurzame manier aan te bieden en te ontsluiten voor geïnteresseerden. We werken hierin nauw samen met andere archiefdiensten en erfgoedpartners. In 2019 zetten we vervolgstappen om het beheer verder te professionaliseren en de (digitale) dienstverlening te verbeteren.
- Als gemeente beschikken we over veel data en gegevens van inwoners en instellingen. Zij mogen er op vertrouwen dat wij hun privacy beschermen. We zorgen ervoor dat deze gegevens beschermd zijn en blijven en alleen ter beschikking komen binnen de in de AVG gestelde kaders.

- In 2019 vervangen we het datacentrum. Het nieuwe datacentrum richten we in samen met gemeente Nieuwegein. Onderdeel van het project is een verkenning naar het steeds meer gaan werken in de 'cloud'.
- We ondersteunen onze medewerkers bij het digitaal (samen)werken. We bieden ze daarvoor alle faciliteiten zoals een moderne werkplek en hulp bij het verder ontwikkelen van digitale vaardigheden. Deze digitale vaardigheden worden ook steeds belangrijker met het oog op het digitale stelsel Omgevingswet dat per 2021 zijn intrede doet.
- We onderzoeken de optimale benutting van de publiekshal voor nieuwe maatschappelijke functies, nu gemeentelijke dienstverlening steeds meer digitaal plaatsvindt in plaats van in de publiekshal.
- We zorgen voor faciliteiten zoals een goede werkplekvoorziening, adequate huisvesting en ICT-voorzieningen van deze tijd, zoals past bij een moderne netwerkorganisatie.

De publiekshal in het gemeentehuis

PROGRAMMA 11 FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGS- MIDDELEN

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We voeren een toekomstbestendig en maatschappelijk bewust financieel beleid. We zijn een financieel gezonde gemeente en geven onze middelen op een bewuste manier uit. Welk effect we willen bereiken in onze Zeister samenleving is daarin het uitgangspunt. Dat betekent ook dat we continu zoeken naar nieuwe manieren om goede initiatieven uit de samenleving met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde financieel rond te krijgen. Daarnaast vinden we het belangrijk dat we zo doelmatig mogelijk ons geld besteden en dat we daarbij voldoen aan wet- en regelgeving.

De komende jaren willen we het Hoofdlijnenakkoord en het interbestuurlijk programma (IBP) op landelijk niveau uitvoeren. De onderwerpen waar we samen met onze

inwoners de komende tijd mee aan de slag gaan en het IBP kennen veel overlap: het zijn de maatschappelijke thema's van vandaag. Dit vraagt om goede keuzes rond het beschikbare geld: een uitdaging om hier het maatschappelijk bewust financieel beleid verder vorm te geven. Enerzijds verwacht het rijk van ons dat we onze maatschappelijke taken en wensen uitvoeren binnen het geld van het gemeentefonds en onze eigen inkomstenbronnen. Anderzijds mogen wij onze algemene uitkering naar eigen inzicht inzetten voor onze opgaven.

Naast de financiële middelen willen we ook ons vastgoed zo optimaal mogelijk inzetten voor onze inwoners.

ACTUALITEIT

In 2020 zal nieuwe wetgeving rondom rechtmatigheid van kracht worden. Wij moeten, als college, via een 'in control statement' aangeven dat we rechtmatig gehandeld hebben. De rol van de accountant verandert hierdoor ook.

TOPICS PROGRAMMA 11

Kaderstellende documenten

Verbonden partijen

- BghU
  - Gasdistributie Zeist en Omstreken (GZO)
  - BNG
  - Dataland
  - Vitens
- > Zie verder de paragraaf *Verbonden partijen in deel 2 van deze begroting*.

Beleidsindicatoren

- Geen

Investeringen

- Geen

Reserves en voorzieningen

- Algemene reserve
  - Vrije reserve
  - Reserve integrale ontwikkeling Zeist (RIOZ)
  - Reserve meerjarig onderhoud kapitaalgoederen
  - Voorziening onderhoud woningen
  - Reserve dekking investeringen
  - Reserve egalisatiesystematiek
  - Reserve weerstandsvermogen
  - Voorziening risico's
  - Voorziening dubieuze debiteuren
- > Zie verder bijlage 5 in deel 2 van deze begroting.

■ WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

- We voeren een stevig risicomanagement. Het actieve risicomanagement draagt bij aan de stabiliteit van onze goede financiële positie.
- Vanuit het Strategisch Financieel Instrumentarium (SFI) zorgen we er al enige tijd voor dat we structureel financieel stabiel worden in plaats van vraagstukken ad hoc op te lossen. We zetten deze lijn de komende jaren door om de stuurkracht te vergroten en te komen tot verdere risicoreductie.
- Om in 2020 tot een in control statement te komen is een nieuw meerjarig Intern Controleplan opgesteld. In 2019 implementeren we onze (audit)werkzaamheden en voeren deze uit om uiteindelijk een uitspraak te kunnen doen omtrent de rechtmatigheid.
- Het gemeentefonds is onze grootste inkomstenbron. De afgelopen en komende jaren is de uitkering vanuit het gemeentefonds continu in beweging door de taken waar de gemeenten voor staan. De afgelopen jaren waren dat de opgaven in het sociaal domein. Vanaf 2019 zijn deze gelden voor het overgrote deel onderdeel van de algemene uitkering, het sociaal domein heeft niet meer haar "eigen" inkomstenbron. Aandacht blijft nodig voor het evenwicht tussen onze taak in de zorg enerzijds en het geld dat we beschikbaar hebben anderzijds.
- We hebben grip op ons vastgoed en zorgen voor een goede technische instandhouding. We bekijken per domein welke huisvestingsbehoeftes er zijn en hebben

inzicht in verkoop, aankoop, huur, verhuur, ontwikkelingen, nieuwbouw en sloop van vastgoed.

- We faciliteren een platform voor het samenbrengen van vraag en aanbod van vastgoed. Hiermee bieden we initiatiefnemers een centrale plek aan om in contact te komen met partijen in Zeist die ruimte tijdelijk willen verhuren.

■ Strategisch Financieel Instrumentarium (SFI)

Het Strategisch Financieel Instrumentarium (SFI) beoogt om, los van de waan van de dag, te kijken naar ons huidige (financiële) instrumentarium.

De afgelopen jaren is een aantal 'harde' onderwerpen behandeld. Hierin zijn bestaande instrumentaria geëvalueerd en toekomstproof gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn de voorstellen rondom onderwijshuisvesting en open en gesloten systemen. Beide voorstellen dragen bij aan de financiële stabiliteit van de gemeente en een betere voorspelbaarheid (disciplinerende werking). Ook de ontwikkeling van nieuwe instrumenten dragen bij aan deze doelen, zo maakt de Reserve Integrale Ontwikkeling Zeist (RIOZ) investeringen met maatschappelijke meerwaarde mogelijk in tijden dat budgetten niet per definitie direct voor handen zijn. SFI wegen en sport dragen bij aan een betere voorspelbaarheid van uitgaven, de mogelijkheid tot stabielere begroten en te komen tot betere bedrijfsvoering rondom investeringen.

OVERIGE BATEN EN LASTEN	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	0
Lasten	1.252
Saldo	-1.252

GEMEENTEFONDS	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	95.275
Lasten	0
Saldo	95.275

BEHEER OVERIGE GEBOUWEN EN GRONDEN	(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten	1.266
Lasten	1.691
Saldo	-425

De onderwerpen rondom risicoregelreflex, framing, het rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) en de gevoeligheidsanalyse dragen in eerste aanleg bij aan het bewustwordingsproces en helpen bij toekomstige gedachtevorming van strategie en invulling.

De komende jaren pakken we de volgende onderwerpen op:

- *Strategische financiële veerkracht*: hoe kunnen we in tijden dat het financieel economisch beter gaat investeren in onderwerpen die in de toekomst middelen vragen. Met andere woorden welke opgaven komen op de gemeente af en hoe kunnen we in het hier en nu al de nodige stappen zetten zodat de opgave voor de toekomst verkleind wordt of we eerder de rekenen kunnen inboeken.
- *Financieel maatschappelijk bewust investeren*: de gemeente krijgt meer en meer een faciliterende rol in het realiseren van maatschappelijke vraagstukken. Al lang is het niet meer vanzelfsprekend dat wij als gemeente het beleid bepalen en hier uitvoering aan geven. We willen meer gebruik maken van de kennis en initiatieven van de samenleving. Maar zij lopen soms tegen allerlei belemmeringen aan waardoor goede initiatieven niet of zeer moeilijk te realiseren zijn. Welke mogelijkheden kunnen wij als gemeente bieden om initiatiefnemers te ondersteunen in de realisatie van vraagstukken met grote maatschappelijke meerwaarde.

- *Risicobeheersing projecten*: de gemeente voert al jaren projecten uit, sommige projecten worden goed beheerst, bij andere worden we verrast. Wat kunnen we leren van deze projecten? Hoe kunnen we van deze kennis gebruik maken bij nieuwe projecten.
- *Het borgen van de onderwerpen risicoregelreflex en framing*.
- *Goed bestuur*: de rol van de gemeente is zoals eerder benoemd aan het veranderen. Bestaande waarden kunnen hierdoor een andere betekenis krijgen. Wat zijn de gevolgen hiervan voor het bestuur en de organisatie?
- *In control statement*: Door de komst van nieuwe wetgeving (waarschijnlijk 2020) moet het college in de toekomst een in-control statement (rechtmatigheidsverklaring) afgeven die door een extern accountant getoetst wordt op getrouwheid. De vraagstelling binnen SFI is welke instrumenten nodig zijn om een dergelijke verklaring af te geven.

■ UITGANGSPUNTEN FINANCIËEL BELEID

Bij het ramen van de budgetten voor ongewijzigd beleid is het vigerende financiële beleid toegepast. Concreet houdt dit onder meer in:

- De jaarlijkse begroting wordt gepresenteerd in het perspectief van structureel sluitende meerjarenramingen (begrotingsjaar en 3 daarop volgende jaren).
- De begroting is opgezet naar constante prijzen op het prijsniveau van 2019. Dit betekent dat voor de jaren 2020

tot en met 2022 gerekend wordt met hetzelfde prijspeil als in 2019.

- Ter vergelijking zijn in veel tabellen realisatiebedragen over 2017 en begrote bedragen over 2018 opgenomen. De gerealiseerde bedragen 2017 stemmen overeen met de cijfers gebruikt voor de jaarrekening 2017. De begrote bedragen 2018 zijn de actuele budgetten op basis van raadsbesluiten per 1 augustus 2018.
- De prijsindex voor 2019 bedraagt 3,3%.
- De loonkostenindex wordt gebaseerd op percentages die in de meicirculaire worden gegeven. Daarbij wordt ook gekeken naar de toegepaste loonkostenindex in voorgaande jaren (het zogenoemde dakpannensysteem), dat we ook voor de prijsindex hanteren. De loonkostenindex 2019 komt uit op 3,4% en is als volgt berekend:

ONTWIKKELING LOONINDEX				
	2016	2017	2018	2019
Index begroting 2016	0,05%			
CPB/mei.circ. 2016	1,90%	1,90%		
Correctie bij begroting 2017	-0,10%			
Index begroting 2017		2,30%		
CPB/mei.circ. 2017	2,30%	2,20%	2,40%	
Correctie bij begroting 2018	0,40%	0,30%		
Index begroting 2018			3,00%	
CEP/mei.circ. 2018	1,80%	3,00%	2,50%	3,00%
Correctie bij begroting 2019	-0,50%	0,80%	0,10%	3,00%
Index begroting 2019				3,40%

- Op de te verstrekken subsidies is eveneens de prijsindex van 3,3% toegepast.
- In de begroting 2019 zijn de gevolgen van de meicirculaire verwerkt.
- Het percentage voor de renteomslag is 0,8%. Dit percentage wordt toegepast op alle activa in de gemeentelijke begroting, met uitzondering van de grondexploitaties (1,09%). Meer informatie hierover is te vinden in de paragraaf Financiering in deel 2 van deze begroting.
- In de meerjarenbegroting is jaarlijks € 373.000 gereserveerd voor onvoorziene ontwikkelingen en manifest wordende risico's.
- Een aantal tarieven c.q. gemeentelijke belastingen is aangepast met de door de raad vastgestelde prijsindex van 3,3%. Voor een aantal tarieven geldt 100% kostendekkendheid, en voor weer andere tarieven gelden bijzondere afspraken. Per tarief wordt de ontwikkeling weergegeven in de paragraaf Lokale heffingen in deel 2 van deze begroting.
- De overheadkosten van de gemeente zijn zichtbaar in een specifiek raadsprogramma (programma 10 Bedrijfsvoering). Dit betekent dat bij de overige programma's de lasten exclusief deze overheadkosten zijn opgenomen.
- Het financiële startperspectief van de begroting 2019 is gelijk aan het eindperspectief van de besluitvorming bij de kadernota 2019.

TREASURY		(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten		593
Lasten		104
Saldo		489

OZB WONINGEN		(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten		6.779
Lasten		428
Saldo		6.351

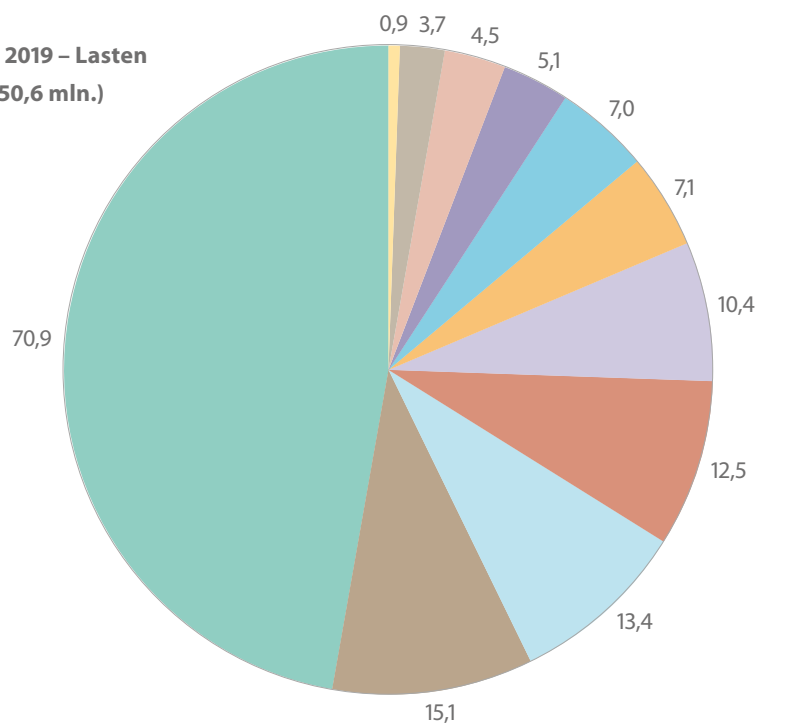
OZB NIET-WONINGEN		(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten		4.753
Lasten		213
Saldo		4.540

OVERIGE BELASTINGEN		(BEDRAGEN X € 1.000)
Baten		733
Lasten		36
Saldo		697

TOTALE BEGROTING

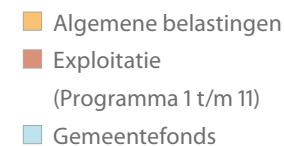
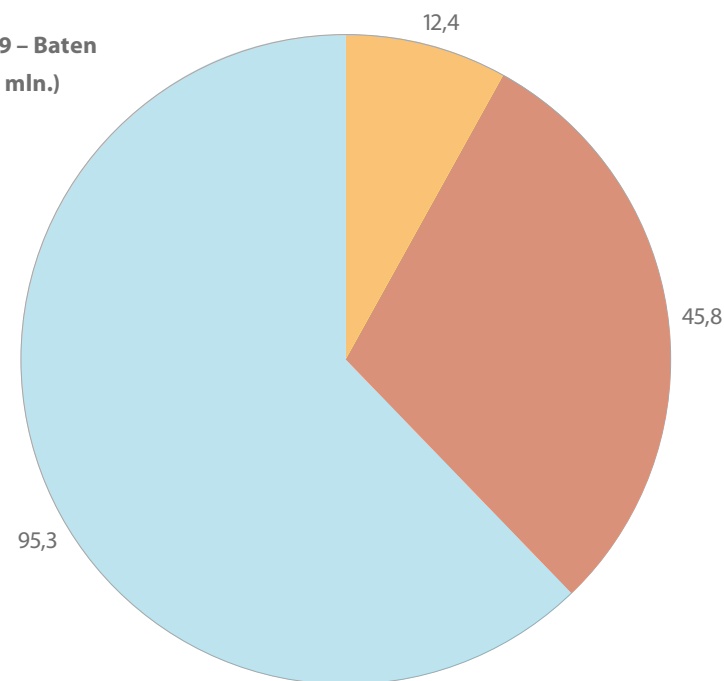
De verdeling van de totale lasten in 2019 (€ 150,6 mln.) over de programma's is opgenomen in onderstaande grafiek.

Begroting 2019 – Lasten
(Totaal € 150,6 mln.)

In onderstaande grafiek is te zien hoe de totale lasten 2019 worden gedekt.

Begroting 2019 – Baten
(Totaal € 153,5 mln.)

Algemene lokale heffingen

Onder de algemene lokale heffingen vallen de onroerend-zaakbelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting en precario. Deze worden verder toegelicht in de paragraaf Lokale heffingen in deel 2 van deze begroting.

Exploitatie (programma's 1 t/m 11)

Uit de exploitatie volgen ook baten. Zie hiervoor de programma's 1 t/m 11.

Gemeentefonds

De meerjarenbegroting 2019 is, net als voorgaande jaren en conform de richtlijn van onze toezichthouder, gebaseerd op de uitkomst van de meicirculaire 2018 van het gemeenteraad van Zeist begin juli 2018 geïnformeerd met [raadsinformatiebrief nummer 18.082](#).

Na het versturen van de raadsinformatiebrief heeft het ministerie van BZK bekend gemaakt dat er een fout zat in de meicirculaire. De fout betreft de berekening van de verdeelmaatstaf re-integratie klassiek in de jaarschijf 2019. Voor Zeist betekent dit een verlaging van de algemene uitkering met € 53.000 en tevens een verlaging van het integratiebudget met hetzelfde bedrag. Wij hebben de correctie doorgevoerd in deze meerjarenbegroting. De correctie heeft geen effect op het begrotingssaldo dat in bovengenoemde raadsinformatiebrief is gepresenteerd.

Exploitatie- en financieel resultaat

De ramingen van de per saldo benodigde budgetten voor uitvoering van de programma's 1 t/m 11 zijn weergegeven in onderstaande tabel. Dit saldo wordt het exploitatiesaldo genoemd. Voor inzicht in de ontwikkeling van het saldo zijn ook de saldi van de jaarrekening 2017 en de lopende begroting 2018 (peildatum 1 augustus 2018) weergegeven.

EXPLOITATIERESULTAAT		(BEDRAGEN X € 1.000)				
Programma	2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
1 Openbare orde en veiligheid	-6.285	-7.042	-6.915	-6.808	-6.819	-6.899
2 Fysieke leefomgeving	-7.621	-9.801	-9.099	-9.106	-9.124	-9.050
3 Economie	-255	-729	-461	-462	-462	-465
4 Onderwijs	-6.859	-5.359	-4.656	-4.814	-4.446	-4.384
5 Sport, cultuur en recreatie	-7.809	-9.406	-8.743	-8.165	-8.172	-8.068
6 Sociaal domein	-52.640	-54.816	-53.180	-51.977	-52.088	-52.550
7 Volksgezondheid en milieu	-1.381	-3.353	-800	-938	-893	-981
8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	1.971	-4.325	1.185	421	494	1.984
9 Bestuur	-4.826	-6.326	-5.647	-5.600	-5.653	-5.663
10 Bedrijfsvoering	-13.907	-14.007	-14.419	-14.491	-14.501	-14.578
11 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	102.926	102.430	105.675	106.578	107.898	109.759
Totaal	3.314	-12.734	2.940	4.638	6.234	9.105

Na het verwerken van de begrote stortingen in en onttrekkingen aan reserves wordt vanuit het exploitatieresultaat het financieel resultaat berekend. Dit financieel resultaat vormt het overschot van de begroting 2019, oftewel het begrotingsaldo.

Uit onderstaande tabel blijkt dat in de jaren 2019 tot en met 2022 (planperiode) per saldo € 2,4 miljoen wordt toegevoegd aan het vermogen (de reserves) van de gemeente Zeist.

SALDO VAN DE BEGROTING		(BEDRAGEN X € 1.000)				
Omschrijving	2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Begrotingsresultaat voor mutaties	3.314	-12.734	2.940	4.641	6.237	9.104
Storting in Reserves (-)	-38.275	-17.926	-7.195	-6.479	-6.837	-9.923
Onttrekking aan Reserves (+)	37.078	31.955	8.746	6.647	6.039	6.581
Saldo	2.117	1.295	4.491	4.809	5.439	5.762

BUDGETAUTORISATIE

INLEIDING

In dit hoofdstuk treft u de budgetten aan, zoals de raad die kaderstellend autoriseert. In overeenstemming met het dualisme, stelt de raad de budgetten op programmaniveau vast, de lasten en de baten. Het gaat dan om de exploitatiebudgetten en de investeringsbudgetten. De raad autoriseert de budgetten voor 2019 via deze begroting. Binnen deze budgetten is het college geautoriseerd de begroting uit te voeren. Het college kan binnen het kader van de programmabudgetten zelf de onderverdeling in de budgetten per product vaststellen en indien nodig wijzigen. Wanneer de budgetten op programmaniveau wijzigen (ook als baten en lasten budgetneutraal stijgen of dalen), ligt de bevoegdheid bij de raad.

De rapportages en verantwoording kennen eenzelfde verdeling: programmaniveau voor de raad, productniveau voor het college. Dat in deze begroting en in de rapportages de informatie gebundeld (op product- en programmaniveau) is opgenomen, verandert niets aan de formele (budgettaire) bevoegdheden van raad en college.

AUTORISATIE EXPLOITATIEBUDGETTEN PER PROGRAMMA

De lasten en baten (beide per programma) in de kolom 2019 vormen de kaderstellende budgetten voor de uitvoering van deze begroting. De lasten en baten in latere jaren zijn ter informatie opgenomen, zodat duidelijk is hoe het bestaande beleid zich financieel meerjarig vertaalt. De formele autorisatie en dus de mogelijkheid deze meerjarige budgetten te gebruiken vindt niet plaats in de begroting 2019. Die volgt bij latere begrotingen.

EXPLOITATIEBUDGETTEN PER PROGRAMMA – LASTEN					(BEDRAGEN X € 1.000)
Programma	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting	
1 Openbare orde en veiligheid	7.116	7.009	7.020	7.100	
2 Fysieke leefomgeving	12.514	12.521	12.539	12.465	
3 Economie	885	886	886	889	
4 Onderwijs	5.104	5.262	4.894	4.832	
5 Sport, cultuur en recreatie	10.412	9.833	9.840	9.736	
6 Sociaal domein	70.890	69.687	69.798	70.260	
7 Volksgezondheid en milieu	13.382	13.753	13.950	14.303	
8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	4.437	4.210	4.088	4.068	
9 Bestuur	7.021	6.974	7.027	7.037	
10 Bedrijfsvoering	15.077	15.145	15.155	15.232	
11 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	3.724	4.025	3.641	2.453	
Totaal budget lasten	150.562	149.305	148.838	148.375	

Behalve de baten en lasten per programma, autoriseert de raad eveneens de in deze begroting opgenomen stortingen en onttrekkingen aan reserves. De stortingen en onttrekkingen aan de reserves vallen binnen de kaders die de raad over deze reserves heeft vastgesteld.

EXPLOITATIEBUDGETTEN PER PROGRAMMA – BATEN		(BEDRAGEN X € 1.000)			
Programma	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting	
1 Openbare orde en veiligheid	201	201	201	201	
2 Fysieke leefomgeving	3.415	3.415	3.415	3.415	
3 Economie	424	424	424	424	
4 Onderwijs	448	448	448	448	
5 Sport, cultuur en recreatie	1.669	1.668	1.668	1.668	
6 Sociaal domein	17.710	17.710	17.710	17.710	
7 Volksgezondheid en milieu	12.582	12.815	13.057	13.322	
8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	5.622	4.631	4.582	6.052	
9 Bestuur	1.374	1.374	1.374	1.374	
10 Bedrijfsvoering	658	654	654	654	
11 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	109.399	110.603	111.539	112.212	
Totaal budget baten	153.502	153.943	155.072	157.480	
Totaal exploitatieresultaat (baten -/- lasten)	2.940	4.638	6.234	9.105	

SALDO VAN DE BEGROTING		(BEDRAGEN X € 1.000)				
Omschrijving	2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Begrotingsresultaat voor mutaties	3.314	-12.734	2.940	4.641	6.237	9.104
Storting in Reserves (-)	-38.275	-17.926	-7.195	-6.479	-6.837	-9.923
Onttrekking aan Reserves (+)	37.078	31.955	8.746	6.647	6.039	6.581
Saldo	2.117	1.295	4.491	4.809	5.439	5.762

■ AUTORISATIE INVESTERINGEN

De raad autoriseert de geplande investeringen voor 2019. De investeringen van de latere jaren zijn ter informatie bijgevoegd. Het grootste deel van de geplande investeringen zijn vervangingsinvesteringen. De rente- en afschrijvingslasten van deze investeringen maken deel uit van de exploitatiebudgetten en zijn daarmee van dekking voorzien. Uitgaven

voor onderhoud (soms net zo omvangrijk als investeringen) mogen niet worden geactiveerd en zijn volledig opgenomen in de exploitatie. Investeringen ten behoeve van de onderwĳshuisvesting worden jaarlijks separaat via het Integraal Huisvestingsplan aan de raad voorgelegd. De dekking van deze investeringen wordt gevormd door de bestemmingsreserve Huisvestingsvoorzieningen onderwijs.

(VERVANGINGS)INVESTERINGEN		(BEDRAGEN X € 1.000)			
		2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Investeringsbedragen					
Brandweerpost Den Dolder	U	563	0	0	0
Totaal Openbare orde en veiligheid		563	0	0	0
Parkeerinstallaties garages	U	0	0	0	88
Totaal Fysieke leefomgeving		0	0	0	88
Vervangen top laag veld 1 Saestum	U	0	52	0	0
Vervangen top laag kunstgrasveld Slot/Blikkenburg	U	0	0	0	176
Totaal sport, cultuur en recreatie		0	52	0	176
Vervanging zitplaatsen aula begraafpl.	U	51	0	0	0
Totaal Volksgezondheid en milieu		51	0	0	0
Progr. sociaal en leefbaar Kerckebosch	U	80	80	0	0
Progr. sociaal en leefbaar Kerckebosch	I	-80	-80	0	0
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting		0	0	0	0
Topkrediet vervangingsbudget auto's	U	0	0	0	124
Totaal Bedrijfsvoering		0	0	0	124
Totaal investeringen		614	52	0	388

■ VASTSTELLINGSBESLUIT

De Raad van de gemeente Zeist,
gezien vorenstaande begroting over het jaar 2019 van haar gemeente;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet,

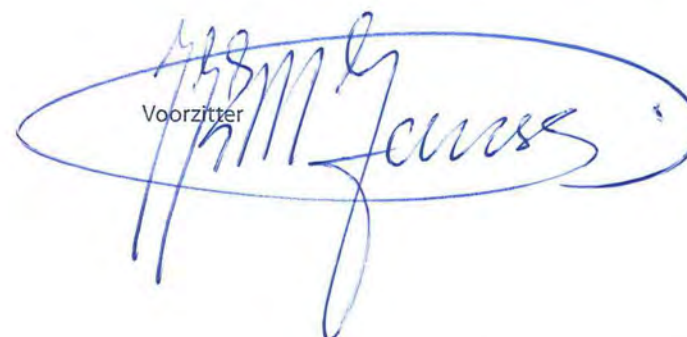
besluit

deze Programmabegroting vast te stellen.

Zeist, 13 november 2018 ..... (datum)

Griffier

Voorzitter

BIJLAGE 1

EXPLOITATIE PER PROGRAMMA EN TOELICHTING OP BUDGETTEN

PROGRAMMA 1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

De budgetten op het product crisisbeheersing en brandweer zijn afgestemd op de meerjarige begroting van de VRU (VeiligheidsRegio Utrecht).

De budgetten voor openbare orde en veiligheid zijn in 2018 incidenteel hoger door het meenemen van resterende middelen wijkgericht werken van 2017 naar 2018. En door het beschikbaar stellen van incidenteel budget in 2018 voor Samen verder Den Dolder.

Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt bij beide producten voor een stijging in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 1		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Crisisbeheersing en brandweer	L	4.652	4.750	4.947	4.836	4.848	4.924
	B	76	0	0	0	0	0
	S	-4.576	-4.750	-4.947	-4.836	-4.848	-4.924
Openbare orde en veiligheid	L	1.791	2.487	2.169	2.173	2.172	2.176
	B	82	195	201	201	201	201
	S	-1.709	-2.292	-1.968	-1.972	-1.971	-1.975
Programma Openbare orde en veiligheid	L	6.443	7.237	7.116	7.009	7.020	7.100
	B	158	195	201	201	201	201
	S	-6.285	-7.042	-6.915	-6.808	-6.819	-6.899

PROGRAMMA 2 FYSIEKE LEEFOMGEVING

De parkeerbaten stijgen op basis van de afgesproken indexering in de kadernota 2019.

Het verschil in lasten bij het product verkeer en wegen wordt veroorzaakt doordat er in 2018 naar verwachting diverse grotere infrastructurele projecten gereed komen. Vanaf 2019 start de afschrijving van deze investeringen, wat zorgt voor een stijging van de lasten. Deze stijging van de afschrijvingslasten was verwacht en is van dekking voorzien bij de investeringsvoorstellen.

De kosten van het product parkeren kent al enige jaren een ingroei-model met een daling in de kosten (zie ook de toelichting in begroting 2018). Daarnaast bevat dit product de kosten van onderhoud, wat zorgt voor fluctuaties in de kosten tussen de jaren.

Het product openbaar groen en (openlucht) recreatie kent in 2018 hogere begrote lasten door diverse incidentele budgetten: een budget voor de aanleg van groen rond winkelcentrum Kerckebosch, een incidenteel budget dat bij de begroting 2018 beschikbaar is gesteld om de vergroening van de openbare ruimte een impuls te geven en een eenmalige verhoging van het budget in 2018 vanwege de stormschade.

Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt in het product verkeer en wegen voor een stijging in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 2		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Parkeerbelasting	L	0	0	0	0	0	0
	B	2.558	2.686	2.775	2.775	2.775	2.775
	S	2.558	2.686	2.775	2.775	2.775	2.775
Verkeer en wegen	L	4.982	5.828	6.593	6.630	6.612	6.618
	B	1.107	601	620	620	620	620
	S	-3.875	-5.227	-5.973	-6.010	-5.992	-5.998
Parkeren	L	2.036	1.816	1.697	1.660	1.624	1.605
	B	1	0	0	0	0	0
	S	-2.035	-1.816	-1.697	-1.660	-1.624	-1.605
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	L	4.498	5.464	4.224	4.231	4.303	4.242
	B	229	20	20	20	20	20
	S	-4.269	-5.444	-4.204	-4.211	-4.283	-4.222
Programma Fysieke leefomgeving	L	11.516	13.108	12.514	12.521	12.538	12.465
	B	3.895	3.307	3.415	3.415	3.415	3.415
	S	-7.621	-9.801	-9.099	-9.106	-9.124	-9.050

PROGRAMMA 3 ECONOMIE

Het product economische ontwikkeling kent in 2018 hogere begrote lasten door diverse incidentele budgetten, voor de aanpak van de aanloopstraten en onderzoek naar het V&D-pand.

Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt in het product bedrijfsloket en bedrijfsregelingen voor een stijging in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

De baten op het product economische promotie bestaan uit de begrote toeristenbelasting, die stijgt met de afgesproken indexering in de kadernota 2019.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 3		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Economische ontwikkeling	L	596	1.038	746	747	747	749
	B	16	0	0	0	0	0
	S	-580	-1.038	-746	-747	-747	-749
Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	L	112	101	139	139	139	140
	B	97	100	104	104	104	104
	S	-15	-1	-35	-35	-35	-36
Economische promotie	L	5	0	0	0	0	0
	B	345	310	320	320	320	320
	S	340	310	320	320	320	320
Programma Economie	L	713	1.139	885	886	886	889
	B	458	410	425	425	425	425
	S	-255	-729	-461	-462	-462	-465

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

Het product onderwijshuisvesting kent jaarlijks wisselende lasten vanwege het onderhoud aan scholen. Dit gebeurt planmatig, waardoor het ene jaar groter / kleiner onderhoud op de planning kan staan dan het volgende jaar. Met name in 2017 waren de kosten incidenteel fors hoger door veel onderhoud en grote asbestsaneringen. Daarnaast was er in 2017 een eenmalige vastgoedtransactie die voor (evenveel) extra baten als lasten zorgde. Alle baten en lasten van onderwijshuisvesting worden afgerekend met de reserve. De reserve vangt daarmee de schommelingen in de kosten op. Deze reserve kent een jaarlijks vaste voeding conform het meerjarig huisvestingplan.

Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt in het product onderwijsbeleid en leerlingenzaken voor een daling in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 4		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Onderwijshuisvesting	L	6.242	3.555	3.209	3.332	3.121	3.058
	B	1.314	209	102	102	102	102
	S	-4.928	-3.346	-3.107	-3.230	-3.019	-2.956
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	L	3.198	2.348	1.895	1.930	1.773	1.774
	B	1.267	335	346	346	346	346
	S	-1.931	-2.013	-1.549	-1.584	-1.427	-1.428
Programma Onderwijs	L	9.440	5.903	5.104	5.262	4.894	4.832
	B	2.581	544	448	448	448	448
	S	-6.859	-5.359	-4.656	-4.814	-4.446	-4.384

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

In het product sportbeleid en -activering laat het budget voor de combinatiefunctionarissen een stijging zien tussen 2017, 2018 en 2019. Vanaf 2019 is dit budget constant, omdat het afgesproken aantal functionarissen is bereikt. Daarnaast is het budget van dit product in 2018 incidenteel hoger door het meenemen van resterende middelen beweegvriendelijke omgeving van 2017 naar 2018.

In het product sportaccommodaties is sprake van wisselende lasten vanwege jaarlijks wisselende onderhoudskosten.

De kosten voor onderhoud lopen via de reserve onderhoud kapitaalgoederen, die deze wisselende kosten egaliseert.

Vanaf 2019 is de opbrengst van de verhuur van gymlokalen aan sportverenigingen opgenomen in dit product. Via een interne verrekening wordt een vooraf afgestemde opbrengst overgeheveld naar het product onderwijshuisvesting.

Tenslotte bevat het product in de realisatie 2017 nog de volledige exploitatie van het zwembad. Vanaf 2018 is de exploitatie van het zwembad ondergebracht bij de SRO Zeist BV. In plaats van alle lasten en baten staat vanaf 2018 alleen de bijdrage aan SRO Zeist BV als last in de begroting.

De lasten van het product cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie zijn bij de begroting 2018 structureel verhoogd op basis van de cultuurvisie en het vernieuwde theatercontract.

Onder het product musea zijn in 2017 en 2018 de incidentele lasten opgenomen voor het opzetten van het historisch museum.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 5		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Sportbeleid en -activering	L	677	784	738	738	738	739
	B	13	0	0	0	0	0
	S	-664	-784	-738	-738	-738	-739
Sportaccommodaties	L	4.260	3.907	3.731	3.868	3.605	3.415
	B	1.601	1.008	1.171	1.171	1.171	1.171
	S	-2.659	-2.899	-2.560	-2.697	-2.434	-2.244
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	L	2.118	2.706	2.749	2.749	2.749	2.749
	B	24	0	0	0	0	0
	S	-2.094	-2.706	-2.749	-2.749	-2.749	-2.749
Musea	L	61	40	0	0	0	0
	B	18	0	0	0	0	0
	S	-43	-40	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	L	1.295	1.899	1.617	901	1.171	1.256
	B	491	492	498	497	497	497
	S	-804	-1.407	-1.119	-404	-674	-759
Media	L	1.545	1.570	1.577	1.577	1.577	1.577
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-1.545	-1.570	-1.577	-1.577	-1.577	-1.577
Programma Sport, cultuur en recreatie	L	9.956	10.906	10.412	9.833	9.840	9.736
	B	2.147	1.500	1.669	1.668	1.668	1.668
	S	-7.809	-9.406	-8.743	-8.165	-8.172	-8.068

Onder het product cultureel erfgoed is de exploitatie van Slot Zeist opgenomen, naast de kosten voor wettelijke monumentenzorg en de Oude begraafplaats. Bij Slot Zeist en de Oude begraafplaats is sprake van wisselende lasten vanwege jaarlijks (sterk) wisselende onderhoudskosten. De kosten voor onderhoud lopen via de reserve onderhoud kapitaalgoederen, die deze wisselende kosten egaliseert. Daarnaast zijn de budgetten in 2018 incidenteel hoger door het meenemen van resterende middelen voor de ontwikkeling van Slot Zeist van 2017 naar 2018.

PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN

Het product samenkracht en burgerparticipatie kent in 2018 hogere lasten door de extra budgetten die bij de bestuursrapportage 2018 zijn toegekend voor de wijkservicepunten Binnenbos en Noord. In dit product is daarnaast sprake van wisselende lasten vanwege jaarlijks wisselende onderhoudskosten voor de speeltuinen. De kosten voor onderhoud lopen via de reserve onderhoud kapitaalgoederen, die deze wisselende kosten egaliseert. Met name in 2018 zit een piek in de onderhoudskosten, waardoor dit jaar de lasten hoger zijn. In 2017 was er een extra baat door de ontvangst van incidentele middelen voor de integratie van statushouders en opvang van vluchtelingen.

De lasten van het product wijkteams zijn vanaf 2019 gestegen door de stijging van de kosten voor de gebiedsteams en een stijging van de doorbelasting van de loonsom (zie algemene opmerking hieronder).

Binnen het product inkomensregelingen vormen de budgetten voor het WWB inkomensdeel een belangrijk onderdeel. Voor het gemeentelijk eigen risico op deze regeling is een stelpost geraamd. Vanaf 2020 halveert deze stelpost als gevolg van de verwachting dat het tekort op de inkomensuitkeringen afneemt. De budgetten voor bestaanszekerheid nemen toe. De toename is gebaseerd op de begroting van de regionale sociale dienst. De budgetten voor armoedebestrijding stijgen als gevolg van extra middelen van het rijk, bekend gemaakt in de meicirculaire 2018. In het jaar 2017 waren de lasten voor de uitkeringen

EXPLOITATIE PROGRAMMA 6		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Samenkracht en burgerparticipatie	L	5.152	5.358	5.061	5.098	4.957	4.965
	B	224	26	27	27	27	27
	S	-4.928	-5.332	-5.034	-5.071	-4.930	-4.938
Wijkteams	L	4.637	4.662	5.052	5.048	5.040	5.042
	B	36	13	13	13	13	13
	S	-4.601	-4.649	-5.039	-5.035	-5.027	-5.029
Inkomensregelingen	L	27.717	26.716	26.934	26.144	26.066	26.066
	B	18.116	17.320	17.320	17.320	17.320	17.320
	S	-9.601	-9.396	-9.614	-8.824	-8.746	-8.746
Begeleide participatie	L	5.206	4.790	4.650	4.394	4.315	4.246
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-5.206	-4.790	-4.650	-4.394	-4.315	-4.246
Arbeidsparticipatie	L	2.756	3.485	2.470	2.276	2.319	2.413
	B	247	9	10	10	10	10
	S	-2.509	-3.476	-2.460	-2.266	-2.309	-2.403
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	L	1.150	984	1.226	1.226	1.226	1.227
	B	1	0	0	0	0	0
	S	-1.149	-984	-1.226	-1.226	-1.226	-1.227
Maatwerkdienstverlening 18+	L	10.340	10.745	11.136	10.863	11.051	11.260
	B	720	961	340	340	340	340
	S	-9.620	-9.784	-10.796	-10.523	-10.711	-10.920
Maatwerkdienstverlening 18-	L	8.079	11.968	10.728	11.004	11.190	11.406
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-8.079	-11.968	-10.728	-11.004	-11.190	-11.406

hoger dan begroot en waren er extra inkomsten van het rijk voor de inkomensuitkeringen; de zogenoemde vangnet-regeling.

In het product begeleide participatie zijn de kosten van de uitvoering van de WSW in een dalende lijn begroot vanwege de afname van de doelgroep; er stromen ieder jaar mensen uit en er komen geen nieuwe bij. Daar staat tegenover dat bij de actualisatie van de doorbelasting van de loonsom vanaf 2019 de relevante ambtelijke inzet aan dit product wordt toegerekend (zie algemene toelichting hieronder).

Het product arbeidsparticipatie laat een wisselend lastenpatroon zien door de budgetten voor het project "impuls voor Zeist", de participatie van statushouders (incidenteel in 2018 en 2019) en de overheveling van het resterende budget voor de taalcursussen van 2017 naar 2018. In 2017 waren er ook (incidentele) uitgaven voor het project "werk voor Zeist" en de participatie van statushouders, maar voor een lager bedrag dan de budgetten in 2018.

De budgetten voor het product maatwerkvoorzieningen (WMO) zijn vanaf 2019 hoger geraamd als gevolg van een verschuiving tussen de collegeproducten maatwerkvoorzieningen en maatwerkdienstverlening 18+. Daar komt de actualisatie van de doorbelasting van de loonsom vanaf 2019 bij, waardoor de relevante ambtelijke inzet aan dit product wordt toegerekend (zie algemene toelichting hieronder). In 2017 waren de lasten hoger dan begroot door een toename van het aantal cliënten en, op enkele terreinen, duurdere indicaties dan verwacht.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 6 (VERVOLG)

(BEDRAGEN X € 1.000)

Laasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Geëscaleerde zorg 18+	L	0	100	193	194	194	194
	B	0	0	0	0	0	0
	S	0	-100	-193	-194	-194	-194
Geëscaleerde zorg 18-	L	6.981	4.337	3.440	3.440	3.440	3.441
	B	34	0	0	0	0	0
	S	-6.947	-4.337	-3.440	-3.440	-3.440	-3.441
Programma Sociaal domein	L	72.018	73.145	70.890	69.687	69.798	70.260
	B	19.378	18.329	17.710	17.710	17.710	17.710
	S	-52.640	-54.816	-53.180	-51.977	-52.088	-52.550

De lasten voor maatwerkdienstverlening 18+ laten door de jaren heen een licht stijgende lijn zien. Dit komt door de groei van het aantal cliënten en het vaker toepassen van maatwerk. De budgetten voor begeleiding zijn voor de laatste maal één op één begroot op basis van de integratie uitkering sociaal domein (iusd). In 2019 houdt de iusd op te bestaan en zijn de middelen van het rijk overgegaan naar de algemene uitkering gemeentefonds. Voor achtergrondinformatie verwijzen we naar de [raadsinformatiebrief 18.082](#) over de meicirculaire 2018. Daarnaast lopen de inkomsten uit de eigen bijdrage vanaf 2019 fors terug. Dit is het gevolg van de op handen zijnde wetswijziging waarin de systematiek voor de eigen bijdrage Wmo drastisch wordt gewijzigd.

De lasten voor maatwerkdienstverlening 18– laten door de jaren heen een licht stijgende lijn zien. Dit komt door fluctuaties in het rijksbudget. Ook hier geldt dat de budgetten voor de laatste maal zijn begroot op basis van de iusd (zie hierboven).

De budgetten voor maatwerkdienstverlening 18+ en 18– voor het jaar 2018 worden als gevolg van de laatste meicirculaire nog verhoogd met respectievelijk € 224.000 en € 557.000.

Op het moment van opstellen van de cijfers voor deze begroting was de betreffende technische begrotingswijziging 2018 nog niet vastgesteld en verwerkt.

Voor het product geëscaleerde zorg 18+ is door de jaren heen eenzelfde bedrag geraamd. Vanaf 2019 komt daar de doorbelasting van de relevante ambtelijke inzet bij (zie algemene toelichting hieronder).

De gemaakte kosten waren in 2017 verantwoord onder het product maatwerkvoorzieningen 18+.

De begrote lasten voor de geëscaleerde zorg 18– zijn vanaf 2019 fors lager dan in 2018 en 2017. De oorzaak daarvan is een

verschuiving in de jeugdhulp van zware, vaak residentiële, zorg naar meer ambulante zorg. Tevens is het rijksbudget voor kinderen met een voogdijmaatregel die in een instelling verblijven fors gedaald. De middelen die de gemeente ontvangt voor deze jeugdigen zijn gebaseerd op historische feiten en is met ingang van 2019 € 2 mln. naar beneden bijgesteld.

Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt bij sommige producten voor een stijging, bij andere voor een daling in de kosten. Per saldo stijgt de doorbelasting van de loonsom op dit programma. Er is vooral sprake van een herverdeling: alle producten krijgen nu de relevante ambtelijke inzet doorbelast, waar tot en met 2018 dit niet bij alle producten het geval was. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

De budgetten op het product volksgezondheid zijn afgestemd op de meerjarige begroting van de GGD.

Daarnaast zijn de budgetten in 2018 incidenteel hoger door het meenemen van resterende middelen voor Gezond in de stad (GIDS) van 2017 naar 2018. Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt op dit product voor een daling in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage xx in deel 2 van deze begroting.

De lasten van het product riolering in het jaar 2018 zijn verhoogd in verband met de aanleg van een infiltratieriool bij winkelcentrum Kerckebosch. De overige verschillen tussen de lasten in de verschillende jaren wordt vooral veroorzaakt door incidentele mutaties via de egalatievoorziening riool. De baten stijgen over de jaren heen met het percentage dat is afgesproken in het vGRP: een stijging van 4,4% per jaar plus de prijsindexatie conform de kadernota.

De lasten van het product afval stijgen door een aantal redenen. De kosten van de RMN nemen toe, ook doordat de RMN minder opbrengsten kan realiseren voor het opgehaalde afval, dan de afgelopen jaren werd verwacht. De voorziening afval is minder gevuld dan vroeger, waardoor de inzet van de voorziening voor kostenverlaging kleiner is. Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Ook dit zorgt op dit product voor een stijging in de

EXPLOITATIE PROGRAMMA 7		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Volksgezondheid	L	1.952	2.213	2.169	2.198	2.198	2.152
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-1.952	-2.213	-2.169	-2.198	-2.198	-2.152
Riolering	L	3.227	2.835	2.779	3.107	3.328	3.652
	B	4.742	4.337	4.818	5.029	5.250	5.481
	S	1.515	1.502	2.039	1.922	1.922	1.829
Afval	L	4.651	4.528	5.066	5.089	5.111	5.144
	B	5.798	5.729	6.947	6.969	6.991	7.025
	S	1.147	1.201	1.881	1.880	1.880	1.881
Milieubeheer	L	2.392	3.688	2.740	2.700	2.699	2.694
	B	9	0	0	0	0	0
	S	-2.383	-3.688	-2.740	-2.700	-2.699	-2.694
Begraafplaatsen en crematoria	L	542	1.018	628	659	614	661
	B	834	863	817	817	817	816
	S	292	-155	189	158	203	155
Programma Volksgezondheid en milieu	L	12.764	14.282	13.382	13.753	13.950	14.303
	B	11.383	10.929	12.582	12.815	13.057	13.322
	S	-1.381	-3.353	-800	-938	-893	-981

kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting. Met de raad is afgesproken dat vanaf 2019 het product afval weer 100% kostendekkend zal zijn. De baten zijn conform deze afspraak begroot. In 2017 en 2018 zijn de tarieven niet 100% kostendekkend en zijn de baten daarom ook significant lager. De geraamde lasten van het product milieubeheer zijn in 2018 relatief hoog vanwege doorgeschoven resterende budgetten uit 2017 voor de uitvoering van de brede milieuvisie, voor bodemsaneringen en de sanering van milieuhinderlijke bedrijven. Bij bodemsanering en sanering milieuhinderlijke bedrijven geldt dat de kosten in pieken komen, en dat resterende middelen daarom bewust worden doorgeschoven. Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende

collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt bij dit product voor een stijging in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage xx in deel 2 van deze begroting. De begrote lasten van de begraafplaats fluctueren over de jaren vanwege de onderhoudskosten. In 2018 is een zeer groot bedrag voor onderhoud ingepland. De kosten voor onderhoud lopen via de reserve onderhoud kapitaalgoederen, die deze wisselende kosten egaliseert. De tarieven voor de begraafplaats worden conform de afspraken met de raad kostendekkend berekend. De begrote baten zijn op basis van verwachte aantallen berekend. In de berekening van de baten is in 2018 een vergissing gemaakt, waardoor hier een hoger bedrag geraamd staat. Echter de berekening van de tarieven is in 2018 wel goed gegaan, waardoor er geen effect is van de vergissing voor de burger.

PROGRAMMA 8 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN VOLKSHUISVESTING

Dat de lasten van het product ruimtelijke ordening in 2018 hoger zijn begroot dan de realisatie 2017, komt door de verwachte kosten voor de invoering van de omgevingswet. Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt bij dit product voor een grote daling in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

Dezelfde reden (de actualisatie van de doorbelasting van de loonsom) zorgt bij het collegeproduct grondexploitatie voor de stijging van de kosten.

Bij het product wonen en bouwen zorgt de actualisatie van de doorbelasting van de loonsom voor een forse stijging van de kosten. Deze stijging heeft te maken met de daling bij het product ruimtelijke ordening: hier zat een scheefheid in de doorbelasting. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage xx in deel 2 van deze begroting. Daarnaast bevat het product wonen en bouwen in het kader van stadsontwikkeling allerlei incidentele baten en lasten ten behoeve van projecten (onder andere de Clomp, Geiserlaan,

EXPLOITATIE PROGRAMMA 8		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Ruimtelijke ordening	L	2.544	2.884	758	760	760	761
	B	140	147	158	158	158	158
	S	-2.404	-2.737	-600	-602	-602	-603
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	L	241	232	364	365	365	366
	B	-2	0	0	0	0	0
	S	-243	-232	-364	-365	-365	-366
Wonen en bouwen	L	1.285	5.949	3.315	3.085	2.963	2.941
	B	5.903	4.593	5.464	4.473	4.424	5.894
	S	4.618	-1.356	2.149	1.388	1.461	2.953
Programma Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting	L	4.070	9.065	4.437	4.210	4.088	4.068
	B	6.041	4.740	5.622	4.631	4.582	6.052
	S	1.971	-4.325	1.185	421	494	1.984

Dijnselburg en Austerlitz). In 2018 is er incidenteel budget beschikbaar voor verkeersonderzoek Den Dolder en de aanpak van de dorpsstraten. Tot slot bevat dit product de baten van de leges omgevingsvergunningen. De tarieven hiervoor worden 100% kostendekkend berekend. Vanaf 2019 is de begrote baat gestegen, omdat er meer en grotere aanvragen worden verwacht.

PROGRAMMA 9 BESTUUR

De lasten in het product bestuur zijn in 2017 laag geweest door een eenmalige meevaller in de herrekening van de rente van de voorziening pensioenen wethouders. Daarnaast was er een eenmalige baat door de liquidatie-uitkering van de BRU (zie ook jaarrekening 2017). Voor de begroting 2019 is de doorbelasting van onze totale loonsom naar de verschillende collegeproducten geactualiseerd. Dit zorgt bij dit product voor een daling in de kosten. Voor een totaaloverzicht van de geactualiseerde doorbelasting inclusief toelichting wordt verwezen naar bijlage 4 in deel 2 van deze begroting.

De baten van het product burgerzaken zijn in 2018 naar beneden bijgesteld vanwege een geconstateerde afname van de leges burgerlijke stand en secretarieleges. Er wordt een bredere analyse uitgevoerd naar de afname van burgerproducten en de bijbehorende dienstverlening. De baten in 2019 en verder zijn ongewijzigd gelaten, in afwachting van deze analyse. De lasten van het product burgerzaken zijn in 2018 hoger door een aantal incidentele budgetten: de extra inzet voor de gemeenteraadsverkiezingen en de pilot voor het thuisbezorgen van documenten.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 9		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Bestuur	L	3.884	4.841	4.345	4.347	4.346	4.348
	B	339	0	0	0	0	0
	S	-3.545	-4.841	-4.345	-4.347	-4.346	-4.348
Burgerzaken	L	2.733	2.745	2.676	2.627	2.681	2.689
	B	1.452	1.260	1.374	1.374	1.374	1.374
	S	-1.281	-1.485	-1.302	-1.253	-1.307	-1.315
Programma Bestuur	L	6.617	7.586	7.021	6.974	7.027	7.037
	B	1.791	1.260	1.374	1.374	1.374	1.374
	S	-4.826	-6.326	-5.647	-5.600	-5.653	-5.663

PROGRAMMA 10 BEDRIJFSVOERING

In het product ondersteuning organisatie is sprake van wisselende lasten vanwege jaarlijks wisselende onderhoudskosten binnen de huisvestingslasten. De kosten voor onderhoud lopen via de reserve onderhoud kapitaalgoederen, die deze wisselende kosten egaliseert. Er is bij de lasten sprake van incidentele projecten, zoals de aanpassing van de oude raadszaal (in 2017) en de ontwikkeling van de publiekshal (in 2018).

Ook de kosten voor ICT laten een wisselend patroon zien, afhankelijk van het onderhoud en de vervangingen die in een jaar nodig zijn. Ook hiervoor geldt dat de kosten worden geëgaliseerd via een reserve (egalisatiesystematiek). Een eventuele onttrekking uit de reserve wordt binnen het product opgenomen als een verwachte baat, dit is de oorzaak voor het grotere bedrag aan baten in 2018.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 10		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Ondersteuning organisatie	L	14.476	14.991	15.077	15.145	15.155	15.232
	B	569	984	658	654	654	654
	S	-13.907	-14.007	-14.419	-14.491	-14.501	-14.578
Programma Bedrijfsvoering	L	14.476	14.991	15.077	15.145	15.155	15.232
	B	569	984	658	654	654	654
	S	-13.907	-14.007	-14.419	-14.491	-14.501	-14.578

PROGRAMMA 11 FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bij het product beheer overige gebouwen en gronden worden de hogere baten in 2017 veroorzaakt door de eenmalige opbrengst door de verkoop van gemeentelijk vastgoed. Daarnaast is in dit product sprake van wisselende lasten vanwege jaarlijks wisselende onderhoudskosten. De kosten voor onderhoud lopen via de reserve onderhoud kapitaalgoederen, die deze wisselende kosten egaliseert. De baten op het product treasury lopen fors terug door: 1) lagere dividendinkomsten Vitens en BNG, 2) de aflossing van de uitgeleende gelden voor de brandweerkazerne per eind 2017, waardoor hiervoor geen rentebaten meer binnen komen en 3) een afloop van de hypotheekportefeuille aan (voormalig) gemeentelijk personeel, waardoor ook hier de rentebaten afnemen. De lasten op het product treasury bestaan uit de werkelijke rentekosten van opgenomen geldleningen onder aftrek van de rente die wordt doorberekend aan investeringen/producten. Omdat in 2017 en 2018 investeringen zijn uitgelopen, is de toerekening van rente aan de investeringen/producten lager geweest dan verwacht. Hierdoor is het resterende saldo van rentekosten bij het product treasury in die jaren hoger. De opbrengsten van de diverse soorten belastingen ontwikkelt zich conform de afspraken hierover in de kadernota. In de paragraaf Lokale heffingen in deel 2 van deze begroting wordt nader op de belastingen ingegaan.

EXPLOITATIE PROGRAMMA 11		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Beheer overige gebouwen en gronden	L	1.571	2.911	1.691	1.726	1.402	1.333
	B	2.142	1.196	1.266	1.266	1.266	1.266
	S	571	-1.715	-425	-460	-136	-67
Treasury	L	624	315	104	144	185	268
	B	1.406	1.392	593	533	483	450
	S	782	1.077	489	389	298	182
OZB woningen	L	420	432	428	428	428	446
	B	6.959	6.563	6.779	6.779	6.779	6.779
	S	6.539	6.131	6.351	6.351	6.351	6.333
OZB niet-woningen	L	269	212	213	213	213	216
	B	4.744	4.601	4.753	4.753	4.753	4.753
	S	4.475	4.389	4.540	4.540	4.540	4.537
Belastingen overig	L	91	36	36	36	36	37
	B	651	717	733	733	733	733
	S	560	681	697	697	697	696
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	L	0	0	0	0	0	0
	B	90.383	93.402	95.275	96.539	97.525	98.231
	S	90.383	93.402	95.275	96.539	97.525	98.231
Overige baten en lasten	L	424	1.535	1.252	1.478	1.377	153
	B	56	0	0	0	0	0
	S	-368	-1.535	-1.252	-1.478	-1.377	-153

Het verloop van de baten van het gemeentefonds is uitgebreid toegelicht in de raadsinformatiebrieven die over de [maartcirculaire](#) en [meicirculaire](#) 2018 zijn uitgegaan. Het product overige baten en lasten bevat stelposten en taakstellingen. Stelposten zijn begrote budgetten voor verwachte ontwikkelingen, waarvan de uitwerking nog verder moet plaatsvinden. Wanneer de uitwerking heeft plaatsgevonden, worden de budgetten overgeheveld naar het betreffende product. Ook staat er een taakstelling (vanaf 2021) opgenomen, die moet worden ingevuld door verdergaande samenwerking / besparing. Deze taakstelling is ons opgelegd door het rijk via een korting op het gemeentefonds. Door hun aard kennen de stelposten en taakstellingen een onregelmatig karakter over de diverse jaren. Omdat de meeste stelposten en taakstellingen gedurende het jaar via begrotingswijzigingen worden overgeheveld naar het juiste (andere) product, wordt er uiteindelijk weinig op het product overige baten en lasten geboekt. De lasten in 2017 worden vooral veroorzaakt door een toevoeging aan de risicovoorziening voor een discussiepunt met de belastingdienst over de VPB (vennootschapsbelasting).

EXPLOITATIE PROGRAMMA 11 (VERVOLG)		(BEDRAGEN X € 1.000)					
Lasten/Baten/Saldo per product		2017 realisatie	2018 begroting	2019 begroting	2020 begroting	2021 begroting	2022 begroting
Vennootschapsbelasting (VpB)	L	16	0	0	0	0	0
	B	0	0	0	0	0	0
	S	-16	0	0	0	0	0
Programma Financiering en algemene dekkingsmiddelen	L	3.415	5.441	3.724	4.025	3.641	2.453
	B	106.341	107.871	109.399	110.603	111.539	112.212
	S	102.926	102.430	105.675	106.578	107.898	109.759

BIJLAGE 2 KADERSTELLEDE DOCUMENTEN PER PROGRAMMA

PROGRAMMA 1 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	
Wetgeving extern:	
Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Winkeltijdenwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0007952/2013-07-01
Drank- en Horecawet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002458/2017-12-31
Regelgeving intern:	
Algemene plaatselijke verordening (APV) 2017	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-102455.html
Veiligheidsplan 2016-2019	https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Onderwerpen/Veiligheidsplannen/Veiligheidsplan_Zeist_2016-2019.pdf
Begroting VRU 2019	https://vru.nl/attachments/article/1030/AB20180709-07E.%20Programmabegroting%202019%20en%201e%20wijziging%20begroting%202018.pdf
Jaarrekening VRU 2017	https://vru.nl/attachments/article/1030/AB20180709-07B.%20Jaarstukken%202017.pdf
Waarstaatje gemeente.nl	https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard

PROGRAMMA 2 FYSIEKE LEEFOMGEVING	
Wetgeving extern:	
Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Wegenverkeerswet 1994	http://wetten.overheid.nl/BWBR0006622/2018-07-28
Wet personenvervoer 2000	http://wetten.overheid.nl/BWBR0011470/2018-07-28
Besluit administratieve bepalingen wegverkeer (BABW)	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004826/2018-07-01
Wet administratief-rechtelijke handhaving verkeersvoorschriften	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004581/2018-01-01
Algemene wet inzake rijksbelastingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002320/2018-07-28
Invorderingswet 1990	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2018-07-01
Leidraad Invordering 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024096/2018-07-01
Regelgeving intern:	
vGRP (verbeterd gemeentelijk rioleringsplan) Zeist 2016-2021	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/4594743/1/01-16RV055_Bijlage_1_vGRP_2016-2021
Strategisch financieel instrumentarium voor vervangings-investeringen (SFI/VIS)	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/3573027/1#search=%2216RV040%22

Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) Zeist 2014-2023	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/4579476/1#search=%22Concept GVVP 2014 -2023%22
Verkeerscirculatieplan (VCP)	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Parkeren_en_bereikbaarheid/VCP/Verkeerscirculatieplan__VCP_.pdf
Strategisch Mobiliteitsplan provincie Utrecht 2004-2020 (SMPU+)	https://www.provincie-utrecht.nl/publish/library/681/strategisch_mobiliteitsplan_provincie_utrecht_2004_-_2020_smpu__september_2008.pdf
Programma Dynamisch Verkeersmanagement 2017-2020	https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwjS9-2xudjcAhXGKFAKHfUGC40QFjABegQlCRAC&url=https%3A%2F%2Fonline.ibabs.eu%2Fibabsapi%2Fpublicdownload.asp%3Fsite%3Dutrecht%26id%3Db3f6b189-4639-44ff-9a12-81f5475f998f&usg=AOvVaw2JjUx9Pm3FLdDKzh959C5G
Algemene plaatselijke verordening (APV) 2017	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-102455.html
Besluit betaald parkeren Zeist 2018	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2018-2479.html
Groenstructuurplan (2011)	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Gemeentebestuur/Visiedocumenten/Groenstructuurplan/Groenstructuurplan_deel_I_en_samenvatting.pdf
Lange Termijn Bomenbeheerplan ZEIST 2016-2041	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Afval_en_milieu/Bomen/Lange_termijn_bomenbeheerplan_Zeist_2016_2041_01.pdf
Bomenverordening Zeist 2016	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-96996.html#

PROGRAMMA 3 ECONOMIE

Wetgeving extern:

Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Algemene wet inzake rijksbelastingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002320/2018-07-28
Invorderingswet 1990	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2018-07-01
Leidraad Invordering 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024096/2018-07-01

Regelgeving intern:

Economisch Kompas	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/6040651/1#search=%22Economisch Kompas 2018%22
Marktverordening 2011	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/103957/103957_1.html
Marktreglement	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR111596/CVDR111596_1.html

PROGRAMMA 4 ONDERWIJS

Wetgeving extern:

Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Wet op het primair onderwijs	http://wetten.overheid.nl/BWBR0003420/2018-08-01
Wet op het voortgezet onderwijs	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002399/2018-08-01
Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005682/2018-07-28

Wet educatie en beroepsonderwijs	http://wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2018-08-01
Leerplichtwet 1969	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002628/2018-07-28
Wet kinderopvang	http://wetten.overheid.nl/BWBR0017017/2018-07-28
Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	http://wetten.overheid.nl/BWBR0039656/2018-02-28
Regelgeving intern:	
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Zeist 2015	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/357596/357596_1.html
Integraal huisvestingsplan (IHP) 2018	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/6197841/1/RIB18_009_Informatie_reserve_onderwijshuisvesting
Verordening leerlingenvervoer gemeente Zeist 2014	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/337200/337200_1.html
Verordening Bestuurlijk Overleg Lokaal Onderwijsbeleid Zeist (BOLOZ)	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR9752/CVDR9752_1.html
Educatieve Agenda Zeist 2015-2018	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/4594620/1/16RV031_Jaarrekening_2015_-_LEA_2015-2018_Zeist_definitief
Toelichtingsdocument SchoolWerkt-agenda	http://schoolwerkt.nl/shared/content/uploads/2014/05/SchoolWerkt-Agenda-Toelichtingsdocument1.pdf

PROGRAMMA 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Wetgeving extern:

Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Wijzigingswet Mediawet 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0037768/2017-01-01
Telecommunicatiewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0009950/2018-07-28
Wet op het specifiek cultuurbeleid	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005904/2016-07-01

Regelgeving intern:

Sport- en bewegingvisie Zeist 2015-2020	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/400014/400014_1.html
Masterplan Buitensportaccommodaties	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/4947251/1/01-17RV015_Bijlage_01_Beleidskaders_masterplan_buitensportaccommodaties
Cultuurvisie Zeist 2017-2021	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/5354219/1/01-17RV028_Cultuurvisie_2017-2020_Zeist%2C_kans-en_cultuurrijk
Algemene subsidieverordening gemeente Zeist 2015	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR372977/CVDR372977_1.html

PROGRAMMA 6 SOCIAAL DOMEIN

Wetgeving extern:

Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Participatiewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0015703/2018-07-28
Regeling Participatiewet, IOAW en IOAZ	http://wetten.overheid.nl/BWBR0015738/2018-01-01
Jeugdwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2018-08-01

Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	http://wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2018-08-01
Wet inburgering	http://wetten.overheid.nl/BWBR0020611/2018-07-28
Regelgeving intern:	
Brede Sociale Visie Zeist (2012)	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/4592911/1/12RAAD0061_Brede_sociale_visie_Zeist
Transformatieagenda 2018/2019 Jeugdhulp Regio Zuidoost Utrecht	https://www.zorginzou.nl/documenten/9-transformatieagenda-en-ontwikkelingen/305-transformatieagenda-2018-2019-jeugdhulp-regio-zuidoost-utrecht/file
Algemene subsidieverordening gemeente Zeist 2015	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR372977/CVDR372977_1.html
Verordening maatschappelijke ondersteuning Zeist 2015	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2014-77825.html
Besluit maatschappelijke ondersteuning Zeist 2015	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR349045/CVDR349045_1.html
Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2017 gemeente Zeist	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-126053.html
Verordening Jeugdhulp Zeist 2015	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2014-77824.html
Besluit Jeugdhulp Zeist 2015	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2014-77827.html
Regeling vervoersvoorziening jeugdhulp gemeente Zeist 2015	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR366178/CVDR366178_1.html
Participatie en inkomen in de regio Kromme Rijn Heuvelrug	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/6572485/1/140905_Bijlage_1_Strategische_Kaders

Subsidieregeling Peuteropvang en Voor – en Vroegschoolse Educatie gemeente Zeist 2018	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-126026.html
PROGRAMMA 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	
Wetgeving extern:	
Burgerlijk Wetboek	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2018-01-01
Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Drinkwaterwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0026338/2015-07-01
Wet op de lijkbezorging	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005009/2018-08-01
Algemene wet inzake rijksbelastingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002320/2018-07-28
Invorderingswet 1990	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2018-07-01
Leidraad Invordering 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024096/2018-07-01
Regelgeving intern:	
Kadernota Integraal Gezondheidsbeleid Zeist 2017–2020	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Gemeentebestuur/Visiedocumenten/Kadernota_Integraal_Gezondheidsbeleid_2017-2020_def.pdf
Brede Milieuvisie Zeist (2016)	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/3904272/1/16RV043_Brede_Milieuvisie_Zeist
Strategisch financieel instrumentarium voor vervangingsinvesteringen (SFI/VIS)	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/3573027/1#search=%2216RV040%22

vGRP (verbeterd gemeentelijk rioleringsplan) Zeist 2016-2021	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/4594743/1/01-16RV055_Bijlage_1_vGRP_2016-2021
Afvalstoffenverordening van de gemeente Zeist	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR9785/CVDR9785_1.html
Regionaal afvalbeleidsplan 2014-2018	https://www.ijsselstein.nl/mozard/document/docnr/118477
Beheersverordening Gemeentelijke begraafplaats Zeist 2012	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Regelgeving_en_verordeningen/Begraafplaats/Beheersverordening_Gemeentelijke_Begraafplaats_Zeist_2012.pdf
PROGRAMMA 8 RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN VOLKSHUISVESTING	
Wetgeving extern:	
Burgerlijk Wetboek	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2018-01-01
Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Wet ruimtelijke ordening	http://wetten.overheid.nl/BWBR0020449/2018-07-01
Besluit ruimtelijke ordening	http://wetten.overheid.nl/BWBR0023798/2017-07-01
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024779/2018-07-28
Leegstandwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0003403/2018-06-13
Woningwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005181/2018-06-13
Uitvoeringswet huurprijzen woonruimte	http://wetten.overheid.nl/BWBR0014315/2018-08-07
Huisvestingswet 2014	http://wetten.overheid.nl/BWBR0035303/2017-07-01
Huursubsidiewet, in het bijzonder de prestatienormen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0008597/1997-07-01

Wet op de huurtoeslag	http://wetten.overheid.nl/BWBR0008659/2018-07-01
Wet bevordering eigenwoningbezit	http://wetten.overheid.nl/BWBR0011919/2018-01-01
Bouwbesluit 2012	http://wetten.overheid.nl/BWBR0030461/2018-07-01
Algemene wet inzake rijksbelastingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002320/2018-07-28
Invorderingswet 1990	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2018-07-01
Leidraad Invordering 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024096/2018-07-01
Omgevingswet	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet
Regelgeving intern:	
Centrumvisie	https://www.centrumzeistvernieuwt.nl/project/centrumvisie/
Woonvisie Zeist	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Gemeentebestuur/Visiedocumenten/Woonvisie_vastgestelde_versie.pdf
Verordening Starterslening gemeente Zeist (2017)	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-80269.html
Verordening Blijverslening gemeente Zeist (2017)	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-80220.html

PROGRAMMA 9 BESTUUR

Wetgeving extern:

Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Regeling rechtspositie burgemeesters	http://wetten.overheid.nl/BWBR0016417/2016-02-01
Rechtspositiebesluit burgemeesters	http://wetten.overheid.nl/BWBR0006743/2018-01-01
Regeling rechtspositie wethouders	http://wetten.overheid.nl/BWBR0016420/2016-02-01
Rechtspositiebesluit wethouders	http://wetten.overheid.nl/BWBR0006535/2018-01-01
Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden	http://wetten.overheid.nl/BWBR0006536/2018-01-01
Wet basisregistratie personen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0033715/2018-07-28
Wet rechten burgerlijke stand	http://wetten.overheid.nl/BWBR0001851/2011-07-01
Wet openbaarheid van bestuur	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005252/2018-07-28

Regelgeving intern:

Gedragscode bestuurlijke integriteit Zeist	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/6071042/1/01-18RV012_Gedragscode_en_protocol_integriteit_Bijlage_1_Gedragscode_integriteit
--	---

PROGRAMMA 10 BEDRIJFSVOERING

Wetgeving extern:

Burgerlijk Wetboek	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2018-01-01
Algemene wet bestuursrecht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Ambtenarenwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0001947/2018-07-28
CAR/UWO	http://car-uwo.nl/car-uwo-integraal
Pensioenwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0020809/2018-07-28
Arbeidsomstandighedenwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0010346/2018-01-01
Arbeidstijdenwet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0007671/2018-01-01
Wet op de ondernemingsraden	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002747/2017-09-01
Fiscale verzamelwet 2010	http://wetten.overheid.nl/BWBR0029324/2011-07-01
Mededingingswet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0008691/2016-07-01
Wet Markt en Overheid	http://wetten.overheid.nl/BWBR0029818/2012-07-01
Wet normering topinkomens	http://wetten.overheid.nl/BWBR0032249/2018-06-13
Europese aanbestedingsregels	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanbesteden/aanbesteden-internationaal
Aanbestedingswet 2012	http://wetten.overheid.nl/BWBR0032203/2018-07-28
Algemene wet inzake rijksbelastingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002320/2018-07-28
Invorderingswet 1990	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2018-07-01
Leidraad Invordering 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024096/2018-07-01

Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	http://wetten.overheid.nl/BWBR0040940/2018-05-25
Regelgeving intern:	
Sociaal statuut gemeente Zeist 2007	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Actueel/Zeist/CVDR102536.html
Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2014-2018	https://www.zeist.nl/fileadmin/bestanden/Documenten/Ondernemen/Aanbesteden/Inkoop-_en_aanbestedingsbeleid_Zeist_2014-2018.pdf
Archiefvisie 2017-2020	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/5442624/1/01-17RV050_Bijlage_01_Archiefvisie_Zeist_v1_0
PROGRAMMA 11 FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	
Wetgeving extern:	
Burgerlijk Wetboek	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2018-01-01
Algemene wet bestuurs- recht	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2018-08-01
Gemeentewet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0005416/2018-07-01
Besluit begroting en verantwoording (BBV) provincies en gemeenten	http://wetten.overheid.nl/BWBR0014606/2017-12-09
Wet gemeenschappelijke regelingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0003740/2018-06-13
Wet normering topinkomens	http://wetten.overheid.nl/BWBR0032249/2018-06-13
Wet op de omzetbelasting 1968	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002629/2018-01-01
Wet op het BTW compensatiefonds	http://wetten.overheid.nl/BWBR0013817/2015-01-01

Besluit accountants- controle decentrale overheden (BADO)	http://wetten.overheid.nl/BWBR0015524/2017-12-09
Financiële verhoudings- wet	http://wetten.overheid.nl/BWBR0008290/2018-03-22
Wet op de vennoot- schapsbelasting	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002672/2018-01-01
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)	http://wetten.overheid.nl/BWBR0011987/2013-12-15
Algemene wet inzake rijksbelastingen	http://wetten.overheid.nl/BWBR0002320/2018-07-28
Invorderingswet 1990	http://wetten.overheid.nl/BWBR0004770/2018-07-01
Leidraad Invordering 2008	http://wetten.overheid.nl/BWBR0024096/2018-07-01
Regelgeving intern:	
Financiële verordening 2017 gemeente Zeist	https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2017-211065.html
Nota reserves en voorzieningen 2017 gemeente Zeist	https://zeist.raadsinformatie.nl/document/5787675/1/17RV072_Nota_reserves_en_voorzieningen_2017_%28gewijzigd%29
Controleverordening gemeente Zeist	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR76042/CVDR76042_1.html
Mandaatregeling	http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Zeist/CVDR58846/CVDR58846_1.html